

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri z dnevno naslednjega dne ter stane mesečno po pošti K 20.—, za inostranstvo K 40.—, dostavljen na dom K 22.—, prejemani v upravi K 20.—. Inzerati po dogovoru.

Naroda se pri upravi TABORA* MARIBOR, Jurčičeva ulica šte. 4.

TABOR

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4. I. nadstropje. Telefon intern. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4. priloge, dnevno. Telefon št. 24. Št. št. poštnoštevnica št. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

Leto: III.

Maribor, nedelja 29. januarja 1922.

Številka: 24.

Sporazum in demagogija.

Zadnje dni sta v Skupščini podala svoje ekspozicije ministrski predsednik Pašić o zunanji in minister Pribičević o notranji politiki. Oba državnik sta predstavitelja današnjega režima. Na enega, kakor na drugega siplje »opozicija« ogenj in žveplo. Noben jugoslovanski državnik pa ni bil tolikokrat in tako surovo napaden kot Svetozar Pribičević. Kaj vse so mu že očitali razni revolverski listi! Najprej so skušali o-
blatiti njegovo osebno poštenje in so ga opisovali kot zločince, ki bi moral že davno pihati ričet. G. Pribičević je par teh častniških junakov, ki vsled pomanjkljive evropske vzgoje izpreminjajo časopise v pijansko beznico, kjer najda vsaka kvanta in čenca hvalen aplavz, postavil na zatožno klop. In glej — hipoma jih je zapustil spomin, zmanjkali so jim dokazi in je odjaje so prosili odpuščanja. Ko so se vrnili, so izpremenili orožje in začeli drugačno kanonado. Ministra Pribičevića so opisovali kot največjega absolutista in reakcionarja. Nadkrižil je Bacha ali Metternicha iz nekdanje Avstrije; komaj bi se ga dalo primerjati z najnasilnejšim gubernatorjem, kar jih poznamo iz ruske literature. Tudi te vrste streljivo se je hitro izpraznilo, a zaželjenega uspeha ni bilo. Kaj je strašnega na ministru Pribičeviću? Izdal je odredbe za varstvo države in onemogočil razširjanje boljševizma v Jugoslaviji. S pomočjo cenzure je zatiral podzemsko rovarjenje proti državi, ki so ga vodili razni neodgovorni elementi, često tudi agentje tujih držav. Z abstraktnega stališča so imeli prav oni, ki so mu očitali, da je zatiral svobodo mišljenja in delovanja. Toda v konkretnem slučaju bi vsaka stranka postopala enako in ne samo stranka kot taka, marveč tudi vsaka državna oblast, ne glede na politični značaj.

Danes je tudi to že domala pozabljeno. Pred nami stoji Pribičević kot glavni krivec, da ni rešen hrvatski problem. Kaj je na stvari? Mi ne trdimo, da ta problem — v političnem in kulturno-historičnem smislu — ne obstoja in da bi bilo že eo ipso gotovo, da mora samo in edino g. Pribičević zadeti pravo smer v notranjepolitičnem življenju. Vsi vemo, iz kakšnih različnih delov je nastala naša država, koliko raznovrstnih nasprotij in nesoglasij vlada med posameznimi deli te države. Vsak politično razsoden človek se mora zavedati, da konsolidacija teh neenakosti ter njih zlitje v harmonično državno celoto ni delo ene generacije, še manj pa delo enega človeka. Kdo je zadel pravo smer, kdo ima prav — o tem so mnjenja zelo različna in o tem se lahko prepiramo magari do sodnjega dne. Toda mlada, neurejena, od sanjih nasprotnikov obdana država ne more živeti od prepira in teoretičnega debatiranja, temveč se prebije skozi Seilo in Karibdo samo na ta način, da zbere vso svojo moč in skuša kar najhitreje uravnati svoje sicer še neizgubljene korake z koraki sosednjih držav.

Pred sanacijo avstrijskega gospodarstva.

Nova avstrijska vlada. — Akcija za pomoč Avstriji. — Angleško posojilo za financiranje trgovine in saniranje valute.

DKU Dunaj, 28. januarja. V večerajšnji seji narodnega sveta je bila v sinislu predloga glavnega odbora izvoljena nova zvezna vlada s 80 proti 72 glasovom. Zvezni kancler je izjavil v imenu novoizvoljene vlade, da sprejme izvolitev.

DKU Dunaj, 28. januarja. Na predlog glavnega odbora se je sestavila nova avstrijska vlada sledeče: zvezno kanclerstvo in notranje zadeve Schober, v ostalih resortih ostane pri starem, samo da prevzame poljedelski minister Hennet začasno vodstvo zunanjega ministrstva. Zvezni kancler Schober je sprejel ponovno izvolitev.

TIP Dunaj, 28. januarja. Položaj avstrijske republike je v gospodarskem oziru tak, da stoji Avstrija pred polomom. Rešiti jo zamore samo izdatno inozemsko posojilo. V svrhu izposlovanja takega posojila se je zvezna vlada ponovno obrnila na zapadne velesile in kakor izgleda, bo akcija za posojilo končno vendarle uspela.

DKB Paris, 27. januarja. Avstrijski poslanik Aichof je bil sprejet pri predsedniku francoske republike. Predsednik Millerand je naglašal v svojem pogovoru s poslanikom, da goji veliko zanimanje za položaj Avstrije, ker ve, da ozdravitev avstrijskega gospodarskega položaja ni važna le za Avstrijo samo, ampak tudi vso centralno Evropo in v nemalem delu tudi za Francijo samo. Avstrijske demarše ni niti pričakoval, je že poprej sam iz lastne iniciative pospešil pomožno akcijo. Francija se popolnoma zaveda nujnosti tega vprašanja. Kakor se tudi z druge strani zatrjuje, namerava Francija nemudoma pomagati Avstriji.

LDU Pariz, 27. januarja. Diplo-

Razkraljica Cita na španskem dvoru.

DKU Madrid, 27. januarja. Razkraljica Cita je izpremenila svoj potovalni načrt ter preložila svoj odhod. Svoje otroke bo pričakovala v Madridu.

DKU Bordeaux, 27. januarja. Otroci bivšega cesarja Karla so dospeli danes semkaj.

DKU Beograd, 27. januarja. Da bi zamogla stalno nadzorovati razstoli-

Velika tatvina v Eggenbergu.

DKU Gradec, 27. jan. Tatvino v občinski blagajni v Eggenbergu pri Gradcu je graška policija razjasnila. Tatvino je izvršil 27letni oficijal občine Eggenberg Konrad Gschiel skupno s svojo nevesto 21letno Alojzijo Klima, hčerko oskrbnika, ki se je bavila z verižništvom v Italijo. Oba sta bila aretirana ter priznata tatvino. Gschielu se je posrečilo, da je napravil odtisek blagajniškega ključa. Njegova nevesta je nato s pomočjo odtisa dala napraviti pri nekem ključavničarju ključ od blagajne, kakor tudi blagajniške sobe. Gschiel je nato izvršil tatvino. Od ukradenih 2 milijonov kron je Klima med preiskavo zakopala v bližnjem gozdu 1.900.000 K, ki so se vrnila ukradeni občini. Manjka pa še 200.000 K.

Angleško-belgijska konvencija.

DKU Pariz, 26. jan. »Petit Parisien« objavlja besedilo nameravane angleško-belgijske varnostne pogodbe. Načrt določa v členu I: V slučaju di-

matski urednik Agence Havas pravi, da izdeluje finančno ministrstvo zakonski načrt, po katerem naj bi se Avstriji dovolil kredit za konzolidiranje avstrijske krone. Posojilo bi bilo zavarovano s carino ravnatoko kakor predumi, ki jih namerava dovoliti Avstriji Anglija.

LDU London, 27. januarja. Finančni odsek kabineta ima dands poldne sejo. Predsedoval bo najbrže ministrski predsednik Lloyd George. Verjetno je, da bo ustrezno avstrijski prošnji po posojilo 2.5 milijona funtov šterlingov za sanacijo avstrijskega gospodarstva.

DKU London, 27. januarja. Zagotavlja se, da se ministrski predsednik in zakladni kancler osebno pečata z zadevo posojila za Avstrijo. »Evening Standart« pripominja, da prihajati pri tem v poštev dve vprašanji: 1. Ali naj Anglija sama da Avstriji posojilo, ali vse zavezuške države skupaj? 2. Kakšna svota naj se posodi? Ker znaša obtok avstrijskega denarja okroglo 4 milijone funtov šterlingov, bi posojilo v znesku 2 in pol milijona funtov šterlingov vplivalo vsekakor zdravilno. List poroča dalje, da bo po vseh znakih to posojilo čisto angleško. Angleška vlada si bo pridobila poročila, da se bo posojilo uporabilo edino za financiranje trgovine ter stabilizacijo avstrijske krone. Tudi »Westminster Gazette« doznava, da bo posojilo Avstriji samo angleško, ker čeprav se z gotovih strani hvali skupno posojilo, bi v resnici prišlo le prepozno, ker je pomoč nujno potrebna.

DKU London, 27. januarja. Pričakuje se, da bo finančni odsek kabineta prihodnji ponedeljek napravil končno odločilni sklep glede posojila Avstriji.

čenege kralja Karla Habsburga in njegovo ženo je vlada sklenila, da sprejme predlog zaveznikov, da plača del vzdrževalnine za pregnano dinastijo; zahteva pa da se mora vzdrževalnina omejiti samo na fiktivne izdatke, da se s tem odvzame Karlu in Citi možnost, vršiti z denarjem nasledstvenih držav propaganda zoper obstoječi red in države.

rektnega naprovočanega napada na Belgijo, bo Anglija z vsemi svojimi silami na suhem, na vodi in v zraku priškočila na pomoč.

Vojna med Mehiko in Guatemalo.

LDU Pariz, 27. jan. Po vestih današnjih večernikov je med Mehiko in Guatemalo nastalo vojno stanje.

Trgovska pogodba med Poljsko, Rusijo in Ukrajino

LDU Varšava, 27. jan. Med Poljsko na eni, Rusijo in Ukrajino na drugi strani se v kratkem začne v Varšavi pogajanja za sklep trgovinske pogodbe.

Lloyd George pride v Genovo.

DKU London, 26. jan. Lloyd George se bo gotovo udeležil konference v Genovi.

G. Pribičević je stopil v politično borbo z jugoslovensko tezo, ki je bila v bistvu samo nova, popolnejša stopnja njegove prejšnje politike v hrvatsko-srbski koaliciji. Kakor vemo vsi, se ta teza osniva na 2 temelj. načelih: jedinstvo naroda in države (eno zakonodajno telo, ena vlada) ter razdelitev države v nove upravne jedinice s široko decentralizacijo.

Danes podčrtavamo eno: G. Pribičević je ostal zvest svoji politični tezi pa naj si je ta teza še tako antipatična. Ne samo zvest, ampak tudi konsekventen. Ni prodir v podrobnosti (n. pr. ime države), prodir pa je v načelu, ker je bilo to načelo edino, krog katerega so se lahko zbraja vsa tri plemena.

A nasprotniki te politike? Nikdo ne bo trdil, da je g. Pribičevića razsvetlil sv. Duh in da bi tudi nasprotniki ne imeli državotvorne sposobnosti ter dobrih idej. Toda pri izgradnji države ne morejo služiti razne profesorske ideje, marveč one ideje, ki se dajo hitro in z uspehom uporabiti. Nasprotniki unitarističnega sistema pa so takoj v začetku zagrešili mnogo osnovnih napak, ki so enako tehtne kot one, ki jih predbacivajo Pribičeviću in drugim »centralistom«. Vsak klub — bodisi, da je imel v ustavotvorni skupščini samo 10 poslancev — je izdelal svojo ustavo. Jugoslovanski klub je izdelal autonomistično ustavo, Narodni klub federalistično, Radić ustavo hrvatske kmet-ske republike, Smolaka svojo, Trumbić svojo itd. Sistem parlamentarizma je ta, da odloči večina. V ustavotvorni skupščini je bila samo ena ustavna homogene skupina: unitaristi. Druga je ostala razcepljena v celo vrsto nasprotujočih si skupin. Jasno je, da nobena teh skupin ni mogla prodreti s svojim programom. Čisto drugačen pa bi bil položaj, če bi se te skupine zedinile na kompromisnem programu in postavile nasproti centralistični tezi n. pr. autonomistično tezo in če bi za to tezo stale tudi dejanske sile opozicije.

To se ni zgodilo in razvoj državne konsolidacije je šel ono smer, ki jo je začrtal centralizem. Danes so se razmere v državi precej izpremenile. Na Hrvatskem je nastal Hrvatski blok, ki predstavlja večino hrvatskega naroda. Toda še danes ne vemo, kaj ta blok hoče? »Obzor« piše v polemiki o zadnjem govoru ministra Pribičevića: »Hrvatski blok je rekel jasno in glasno, da hoče sporazum na temelju revizije ustave, po konzultiranju volilcev.

Res je, da g. Pribičević zanikuje ta problem, a gotovo je, da bo popustil v svojem stališču, kakor hitro bo Hrvatski blok jasno in odkrito povedal, kaj hoče. Slovenski demokrati smo za sporazum in za rešitev hrvatskega problema, ki danes dejansko obstoja, hočemo pa, da se reši na načelu: clara pacta, boni amici. Mi smo mnenja, da se mora razčistiti tudi v vrstah Hrvatskega bloka in da si moramo priiti nasproti kot poštena in načelna politična nasprotniki, ne pa kot sanatični demagogi. Če voditelj Hrvatskega bloka, ki je nekoč skupno s Svetozarjem Pribičevićem izdal »časopis in zagovarjal

jugoslovensko idejo, danes trdovratno zanikuje, da bi bili Srbi in Hrvati en narod in če zagovarja razcepitev, današnje države, tedaj je to mnogo nezdravejši in psihološko manj umljiv političen ekstrem, kakor se je sploh pojavil v vrstah resnih politikov srbskega plemena. Frankovska protijugoslovenska politika Hrvatskega bloka je nekonstruktivna in nenačelna ter škoduje sporazumu že s tem, da je neodkritosrečna, spremenljiva in kričaska.

Mi mislimo, da bi morala predvsem popustiti politična nestrpnost in demagogija. »Hrvatski blok« bo moral izjaviti, kako daleč segajo njegove zahteve in kako si predstavlja njih izpolnitev. Ta izjava ne sme biti v »Obzoru« druga kot v »Hrvatu« ali v »Slob. Domu«. Samo, če bo današnja opozicija, ki se tako lepo vjema v negacijo sedanjega režima, strnila svoje vrste (ali vsaj večino) na bazi jasnega državotvornega programa in če se bo izjavila, da se hoče z legalnimi sredstvi boriti za tak režim, kakor ga je zasnovala na podlagi medsebojnih kompromisov, utegnemo najti izhod iz sedanjega položaja in urediti državo brez ekstremizma na eni ali drugi strani. Dokler pa ta opozicija ne postane res opozicija, t. j. dokler se ne vrne v parlament in si skuša tam priboriti odločujočo moč, je sporazum nemogoč. Zakaj državljani, ki so predvsem ljudje in še-le potem politični faktorji, so se že zdavna naveličali nezno-sne strankarske borbe in zoprne demagogije, ki se širi predvsem iz mest, kjer imajo ljudje preveč časa, denarja ali ambicij. Državljeni te države, ki že obstoja, ne morejo dopustiti, da bi se ljudje, kakor Radić ali Protić igračkali z državo in hoteli porušiti vse ono, kar se je zgradilo v treh najtežjih in najnevarnejših letih državne konsolidacije.

Naša zveza z Rumunijo!

Včeraj smo med brzojavnimi vestmi objavili tudi bukarštansko vest o predstoječem sklopljanju zveze med Jugoslavijo, Rumunijo in Grčijo. Vest je zelo važna, ker kaže, da se bo eventualno dalo res utrditi zvezo srednjeevropskih in balkanskih držav v močno zvezo takozvane male antante. Kakor pa izgleda razpredanje zvez med poedinimi državami kompleksa male antante razveseljivo, vendar ni tako odkrito in iskreno, kakor bi si želeli. Naš

Dediči velikega časa

čanska igra v treh dejanjih. Spisal: Stanke Majcen.

K premieri dne 31. januarja 1922.

»Dediči« so tri dejanja brez premene pozorišča in brez časovnih presledkov. Odmori med dejanji so le oddih igralcem in občinstvu. Po stilu je delo dvo-obrazno, kot to zahteva že nov sama. Nad naturalističnima krajnima dejanjema (1. in 3.) se boji simbolistični 2. akt, sanje.

Prvo dejanje: Zasedeno mesto med vojno. Prebivalci so pred invazijo zbežali v zaledje, a so se vrnili, ko je sovražnik upustil red in mir in prevzel upravo. Med prvimi so se vrnili otroci, ki so se jim matere na begu izgubile, pomrle, zostale v taboriščih in bolnišnicah. Očeti so itak vojaki. Ti otroci — begunci se nasele v prazne hiše v mestu in žive v njih svoje posebno življenje. Toliko, da se po mestu zavze o otroški naselbini, ko se že pojavi »dama« in še ona, ki želi vse svoje sile »posvetiti sveti nalogi«. Med onimi, ki so otroci sovražnikov, hoče delovati humanitarno. Sestra Ana, častniška vdova, bi bila po svojem poklicu prva, da se zavzame za begunce in organizira nekako otroško zavetišče. Zena mestnega načelnika pa je pokroviteljica vseh dobronamernih zavodov v okupiranem mestu in ima v tem svojstvu prvenstvo. Že poprej v bolnišnici sta se ti dami trgali, njih »uradni« področji ni bilo mogoče zložiti. Konflikt se vprico

kralj se je zaročil z romunsko prince-so Mariolo. Temu se pripisuje veliko politično važnost in kakor smo videli, so se takoj za formalno objavljeno zaroko sestali merodajni faktorji obeh držav, da sklenejo nekako zvezo in vojno konvencijo. Do tega zblizanja naše države z Romunijo je pripomogel v prvi vrsti širok duh Take Jonescuja; to da ali je bil to slučaj, ali neodbravanje njegove politike v smer zblizanja z nami, da je dobil že nekaj dni na to v zbornici nezaupnico ter moral odstopiti svoje mesto Bratianuju?

Prihod Bratianuja na krmilo po padcu politike Take Jonescuja je začel neprijetno nele nas, ampak tudi drugo inozemstvo, tako, da je nova bukarštanska vlada smatrala za potrebno, da takoj prve dni svojega režima potom svojih diplomatskih zastopnikov pove svetlo, da ne namerava voditi politike, ki bi bila v nasprotju z zunanjo politiko Take Jonescuja. To je bilo potrebno, osobito še, ker je Bratianu znan kakor protagonist ekspanzionistične politike Rumunije, ki je že nešteto krat prišla v kolizijo s svojimi sosedi. Povratek Bratianuja na krmilo je moral neugodno odjekniti po perijodi mirnega sodelovanja na sukcesivni pacifikaciji centralne in jugovzhodne Evrope, kar je bila glavna točka stremjenja romunske zunanje politike Take Jonescuja, katera se je najjačje manifestirala z vstopom Romunije v jugoslovensko-češkoslovaško zvezo, stvarivši tako grupacijo male antante. Ta vstop Romunije v malo antanto v ostalem namreč ni bil tako spontan, kakor zaključek češkoslovaško-jugoslovenske zveze. Take Jonescu je pred zadnjim posetom v Pragi in Beogradu posetil Varšavo, očitno stojič pred dilemo dveh kombinacij: vstopom v malo antanto in sklepljanjem zveze s Poljsko. Nekaj časa je celo izgledalo, da se bo odločil za drugo kombinacijo. Takrat je Romunija pritegala poljska skupna nevarnost nanaša s strani boljševiške Rusije, a kakor se zdi v gotovi meri tudi vpliv quai d'Orsaya, ki takrat še ni bil na ja-nem, kako orientacijo bo zavzela mala antanta ter je radi tega smatral za potrebno, da vsvari za vsak slučaj profitež proti njej. Komej pozneje, ko se je centralni Evropi akcentuirala habsburška nevarnost ter se je z druge strani ruska nevarnost pokazala za pretirano, se je Take Jonescu odločil za malo antanto. V mali antanti pa med češkoslovaško-jugoslovensko gruppo in Romunijo ni bilo ravno velike kohezije, kar se je najjasneje pokazalo o priliki drugega Karlovega puča, ko so romunska vlada nikakor ni mogla osvoboditi nekake rezerviranosti. Dočim sta Jugoslavija in Češkoslovaška izvedli mobilizacijo, Romunija ni sledila njenemu zgledu. Romunski odgovorni faktorji se danes sicer trudijo do-

nas vnanje znova. Načelnik je slabič, ki ni kos niti aluram ene žene, kaj šele razdraženosti dveh, kadar se sklicujeta nanj kot vrhovnega šefa. Sicer pa je ta mož upokojen častnik v civilu, prav tako krut in brezobziren kot omejen, učinkovit po svojem nastopu kot brezpomemben Načelnikovo ženo spremlja zdravnik, ki vprico vseh zagovarja pravico otrok do človeškega ravnanja in obsoja z isto neprijateljnostjo i zlorabo humanitarne misije nad otroci, po načelniku (moj poklic ni otroško varstvo, jaz tu ščitim vojskujoči se armadi ledja), i častilopnost žensk, ki si ne moreta kaj, da bi v funkciji otroških zaščitnic ne prišli v javnost in si zaslužili nemara celo odklovanji. Zdravnik je domačin, ki ga je okupacijska oblast prisilila, da izvršuje poklic v njeni službi. Dočim je zdravnik otrokom simpatičen, je njegov antipod, prisojeni dedec Kenda, takisto domačin, že po svoji vnanosti tak, da je otrok pred njim strah in groza. Vrh tega je po zanimanju — konjar, njegova služba v mestu je kaj važna: pobija pse in se, ker primanjkuje primernih organov, udeležuje tudi sicer na polju higijene in zdravstva. Med otroci vidimo staro, ki bi o njej pričakovali, da bo otrokom nadomeščala mater. A Keba se tiči otrok le tedaj, kadar imajo kaj jesti. V zahvalo za gostoljubnost pronaša sumljive vesti.

Teh otrok je lepo številce. Na Koncu prvega dejanja prirasteta še dva

kazati, da je stala Romunija v kritičnem momentu v skladu s tendencami svojih zapadnih zaveznikov da je njena vojska bila, kljub temu, da ni odredila mobilizacije, pripravljena da v danem slučaju intervenira, toda kljub vsemu temu te današnje ljubeznjive besede ne morejo izbrisati neugodnega dojma tedanjih očitnih in dejanskih faktov.

Komaj sedaj, ko je habsburška nevarnost do dobra minila, po zaslugi v prvi vrsti Jugoslavije in Češkoslovaške, in po zaroki kralja Aleksandra z romunsko prince-so Mariolo, prihaja Romunija do sklopljanja fiktivne vojne konvencije z Jugoslavijo in z Grčijo. Kakor poročajo vesti zadnjih dni, in kakor smo javili tudi mi včeraj, pride v prihodnjih dneh baje v Beograd posebna grška vojaška misija, ki ima namen sklopiti med svojo državo, to je Grško ter Jugoslavijo tudi posebno vojno konvencijo. To so dogodki velike važnosti za nadaljni razvoj političnih razmer v centralni Evropi in na Balkanu, zato zasluži, da se jim posveti dovoljna pažnja. Kljub vsemu temu, kljub sklopljanju vseh teh konvencij in zvez pa prihod Bratianuja na vlado v Romuniji ne more vzbuditi pravih simpatij za nove konstelacije. Najprej je treba konstatirati, da je cilj nove vojne konvencije z Romunijo nejasen, posebno ako se vzame v obzir, da je habsburška nevarnost zaenkrat odstranjena. Posebno nejasen značaj pa daje tej konvenciji pridružitve Grčije. Ost novih zvez bi mogla biti naperjena tudi na jugovzhod ali pa na severovzhod, to je — proti Bolgariji in proti Rusiji! Vprašanje Besarabije še ni rešeno in tudi v tem položaju in v tej semi, kakor se nahaja danes, ne bo in ne more biti rešeno. To vprašanje tvori najopasnejši zunanji spor Romunije z Rusijo. Možno in celo zelo verjetno je, da bo to vprašanje postalo pereče ravno sedaj, po konferenci v Genovi. Vlada Bratianuja, človeka Ciemen-ceaujevega mentaliteta v nacionalnih vprašanjih, je manj sposobna kakor katerakoli druga romunska vlada, da najde pravo rešitev v besarabskem vprašanju, katero se da pravično in trajno rešiti edino na temelju opustitve programa Velike Romunije! Radi tega bi bilo neobhodno potrebno pojasniti, da li je naša država sprejela kakke obveznosti v slučaju neizbežnega bodočega konflikta med Romunijo in Rusijo, in to še posebej z ozirom na zadetilo, da z novim Bratianujevim režimom ni nastopila v Romuniji nikake izprememba v razpoloženju napram Jugoslaviji. Isto velja vlede vprašanja politike napram Bolgariji, kateri sta obe novi zaveznici Romunija in Grčija skrajno sovražni in katera se tega tudi zaveda ter te nove zveze z — Italijo, katere skuša utrditi, kakor poročajo listi zadnje dni, s poroko bolgar-

Pes Fijo šteje štirinajstletni Dani, ki gospodinja kakor ve in zna (poglavitni dohod, je beračen, in darovi!) toliko kot otrok. Vstevši Fija skrbi tedaj ta mlada mati za sedem žolodcev. Da Fijo in »pue« nista prijatelja, čeprav se v prvem dejanju še ne poznata, ni treba povdarjati. Prvo dejanje se konča s tem, da konjar presenečenim gostom (sestri Ani, načelniku, ženi, zdravniku) sporoči novice, da se med otroci-begunci ni udomila le beda z vsemi svojimi posledicami, temveč tudi nalezljiva bolezen, škrlatica. Načelnikova žena s 6 letno hčerko jo pri priči — popiha. Vendar se pokroviteljstvu še ne odpo- — vse z ozirom na vojaško posadko, ne morda na otroke —, zdravnik in sestra Ana, ki ji je takoj odleglo, ko je pokroviteljice zmanjkalo, ostaneta.

Po tem dnevu, tako natrpanem z dogodki, ko je spoznala vrsto novih ljudi, izvedela o boleznih, zasajena štirinajstletna Dana, čuteč usodo otrok najneposrednje, najdalje sluteč v njih obupno bodočnost in ob njih po sili razstoj v poklic in dolžnost materinsko — zasajena Dana prečudne sanje, ki trajajo vse noč in napotijo vse drugo dejanje. Sanja namreč, da se je načelnikova štiriletna Gini pri beguncih okužila in je zbolela. Načelnik zbežano ženo zapre v stanovanje, bolnika pa da prepeljati v bolnišnico. Zeta pobegne iz stanovanja in pribeži k Dani, iskat strehe. Pod utisom nesreče se pokesa

škega kralja z italijansko prince-so. Rumunsko javno mnenje plava še vedno v smeri latinskega protislovanškega čustvovanja s surello latino — Italijo in eden velikih predstavnikov v to stran usmerjene politike je ravno Bratianu. Vprašanje je torej, če bi mogla samo podobinska vez med dinastijami znagovati nad sentimentom naroda.

Ob tej priliki pa je važen še nek drug fakt, katerega posnemamo iz intervju dopisnika zagrebške »Riječ« s članom naše razmejivne komisije z Rumunijo, z dr. Mijatovićem. Dr. Mijatović je podal dopisniku »Riječ« nekaj važnih in značilnih primerov neprijateljstva in intransigentnosti Romunije v relativno manj važnih vprašanjih razmejivne, ki so v bistvu samo terenska interpretacija mirovne pogodbe. Iz tega intervjuja je razvidno, da se mora naša delegacija ogorčeno boriti za vsako ped našega ozemlja v Banatu. Pa tudi razpoloženje v Romuniji ni napram Jugoslaviji niti najmanj zavezniško. Vse to priča, da se ne smemo preveč veseliti te nove zveze in da si tudi ne smemo preveč obljubljati od nje. Ako hočemo bolj na kratko označiti novo zvezo med Romunijo in Jugoslavijo, potem jo označimo najkrajše lahko s primerjanjem z nekdanjo zvezo v polpreteklosti zgodovine: zvezo med Italijo in Avstrijo, v kateri postavimo na mesto Italije — Romunijo, na mesto Jugoslavije pa — Jugoslavijo. In s tem smo menda povedali — dovolj.

Kvprašanju železniške zveze s Prekmurjem.

(Dopis iz Ljutomer).

Z zanimanjem smo v »Jutru« z dne 23. tm. čitali vest, da je železniška proga Dol. Lendava—Murska Sobota mišljena kot vojna železnica in da ni vznikla iz gospodarskih interesov, temveč iz državnih politično-strategičnih motivov, k temu pripomnimo, da so nam državni politični motivi znani, toda zdaj ni primerno, razpravljati o njih v časopisu. Povdarjamo samo to, da ostane najopasnejša točka nameravane zveze Murska Sobota—Dol. Lendava—Cakovac železniški most pri Murskem Središču. O tem mostu in enako o omenjeni progi velja to, ker je komanda prekmurske posade l. 1920. poročala Savski div. oblasti glede mostu čez Muro, ki se zdaj gradi pri Veržejah. Poročilo se glasi: Istočasno Prekmurje sa klinastim oblikom proteže se uskim šavom uz Muro na istok do utoka rijeke Krke i imade samo jedan smjer, jedan pravac veze sa zaledjem i to od Dol. Lendave preko Murskog Središća. Ova jedina veza-cesta i željeznica na istoj tački, može se sa povišica Dol. Lendave uzeti pod direktnu topničku

svojega ničemurnega življenja in se razgali do kosti. Pojavi se Keba, sumljiva kot le kdo, s kopico otrok, škrlatno ovenčanih in pred Dano pleše kolo. Med temi otroci Dana zapazi Gini. Mati otrokovega glasu ne prepozna, temveč zaupa tajni moči zdravnika, ki baje hodi po mestu in je vsemočen in vsedober. Med tem načelnik izvaja varnostne odredbe na način, ki njegove krute obete še prekaša: ne-le, da otroško naselbino zastraži z vojaškim kordonom, ki nikogar ne prepušča — ker mu nedostaja ljudi, postavi za upravnega šefa otroški koloniji, za gospodarja nad življenjem in smrtjo v tem, od vsega sveta odrezanem kraju — konjarja. Glupi dedec vrši posel po svoje. Najprej se zanima za Daninega psa. Nato v kamri iztakne bolnika, Daninega brata, ki bi ga bila le-ta že zdavnaj morala naznaniiti in izročiti bolnišnici. Vse to ovadi načelniku. Načelnik se krvavo spre s sestro Ano, ki konjarjevega vedstva ne priznava, ko se je komaj — vsaj začasno — otresla pokroviteljstva načelnikinega. Tu vstopi zdravnik. Na poti je od hiše do hiše. Spremlja ga nebroj otrok. Z gesto Nazareuca pobije načel-trinova, premaga konjarje-hlapce in veli Dani, da mu pokaže bolnega otroka. Vprico stark in otrok, ki so iz sosesčine približili gledat, cetravi bolnika, položivši mu roko na čelo. Zda tudi druge žene dvigajo otroke na roke in jih mla čudodelnemu zdravniku, da jih ozdravi.

vatru, tako da se saobračaj na toj vezi nama onemoguću u slučaju jačeg mardjarskog napada. Prekinučen ova jedine veze i pravca saobračaja prinuždena je cijela istočno - prekmurska posada i građanske oblasti, da traže saobračaj i vezu sa zaledjem zapadnije od Murskog Središća. Zato je najzgodnija tačka kod sela Bistrica na Muri 16-17 km zapadnije od Murskog Središća. (Pri Bistrici se je prvotno nameraval graditi most, po zasluzi klerikalne drž. vlade se gradi zdaj pri Veržuju.) Svi prekmurski putevi odsjeka od Dol. Lendave do Murske Subote koncentrišu se kod sela Bistricice, a najvažnije tačke južno od Mure, Ljutomer i Strigova sa svojim putevima i vezama prama Ormožu i Središću na Dravi zahtijevaju, da se novi most na Muri sagradi kod Bistricice. (Približno 3 km zapadno od te vasi bi tudi proga Ljutomer-Murska Subota prestopila Muro, po novejši varijanti pa malo nad vasjo.) Ako prekmurski posadi bude odsječena veza kod Murskog Središća prama Cakovcu, to daljni tok operacija mora gravitirati na liniju Strigova-Središće na Dravi i južno na dravske mostove kod Varaždina, a najdalje na liniju Ljutomer-Ormož sa drugim dravskim mostom. To je moguće jedino, ako se novi most preko rijeke Mure sagradi u okolici sela Bistricice, a nipošto zapadnije, jer bi se inače prekinučen veze kod Murskog Središća i odlupom prekmurske posade na zapadu se pri Veržuju cijelo gornje Medjimurje i istočna Prekija sa glavnim vezama na dravske prelaze pala u vlast Madjara, čime bi jim bio otvoren put u varaždinsku županiju.

Z ozirom na to strokovnjaško izjavo prošimo ono dobro poučeno stran, ki pravi, da je žel. Dol. Lendava-Murska Subota mišljena kot vojna železnica, naj nam razloži, kako se strinja njena trditelj s temi jasno označenimi strateškim potrebami.

Podžupan Roglič in stanovanjska beda.

Na zadnji seji občinskega sveta je iznesel g. podžupan Roglič predlog, kako bi se naj omilila stanovanjska beda, ki ji v Mariboru ni mogoče priti v čkom. Vse evidence, vse stanovanjske uredbe so pomanjkljive in puščajo toliko izhodov, da je ves trud stanovanjskih komisij več ali manj brez uspeha. Pritisk, ki bi se naj bil po zadnji stanovanjski uredbi izvršil na banke in velepodjetja, je ostal vsaj v Mariboru do danes še brez uspeha. Edini izhod iz današnje stanovanjske mizerije pa je in ostane zidanje novih stanovanj.

Da bi se pa to nujno potrebno zidanje vendarle že enkrat pričelo, naj občina kot taka izvrši pritisk na vele-

že v začetku sanj se je Dani prikazala rajna mati in ji je obljubila pomoč. Zdaj se pojavi drugič in nenadoma. Sanje se dvignejo za nadstropje višje, iz sanj se izluči sanjska vizija s svetopisenskim obilježjem. Načelnikova žena, spokornica Magdalena, stopi pred zdravnika in ga prosi, da ji reši otroka. Zdravnik ji pokaže Gini v srajčici-dolgašici s perotnicami na plečih: sprejel jo je med svoje krilate. Zbor otrok zapoje himno rešitelju zdravniku in ga pospremi skozi vrata.

Ko se Danica zjutraj prebudi — 3. dejanje, najde sobo, kakor je bila prej snji večer. Vseh sedem žolodcev se spi. Skrb za hrano, obleko, kurivo in obutev, kakor večeraj. Otroški kvartirij so res zastraženi z vojaškim kordonom. Kakor se ji je sanjalo. Sestra Ana je uverjena, da bo po vsej samostojno vodila begunski oddelček in uvaja svoj novi red brez milosti. Konjar lačnim otrokom ne more postreči niti s pasjo pečenko. Dana bi vpričo naraščajoče bede ne vedela ne kod, ne kam, da ni s sanjami pridobila dvojne opote. Prvič so ji sanje utrdile vero in ukrepile samozavest. Drugič so se ji v sanjah prikazale osebe, ki o njeni usodi odločajo, s svojimi praznimi obrazy. Ničurno krasotica je v srcu Magdalena. Zdravnik, če že ni sam Krist, je duhovit in plemenit mož. Konjar ima le raskavo lupino. Sestra Ana in Keba sta zakrknjeni egoistki, naj si nadevjeta še ta-

podjetnike in kapitaliste, ki se sami šopirijo po obsežnih stanovanjih, s tem, da obdači vsa nadmerna stanovanja.

Kot normalno stanovanje naj se računa za vsako osebo, všteti otroke 16 kvad. m. Pri tem pa se računa vse prostore za bivanje, torej spalnico, jedilnico, pisarno, kopalnico itd. Za vsak kv. m. ki presega na osebo 16 kv. m. mora dotični najemnik plačati davek, ki narašča sorazmerno s številom odvišnih kv. metrov mesečno 25 para, za drugih pet 50 para, tretjih pet 1 D in tako naprej do 50 para za vsakih nadaljnjih pet metrov več. Tako bi plačala na pr. družina, obstoječa iz treh oseb, ki ima stanovanje, obstoječe iz treh sob, katere merijo skupno 118 kv. metrov, mesečno 229 Din. 25 para davka. Da se pa premožnejše družine ne bi izognile davku na ta način, da bi si najele eno ali dve služkinji več, ki bi jim prišli ceneje, kakor pa davek, se določi, da se sme računati v družino samo 1 služkinja. Od tega davka naj bi bila izvzeta samo uradno nakazana naravnala stanovanja. Nadalje se naj obdačijo ona stanovanja, ki se od 1. junija 1914. naprej uprabljajo v druge svrhe ter tudi prostori, ki jih je n. pr. zasedla država s svojimi uradi, kakor šolami itd. Na vse te prostore naj se določi davek po 25 para od kv. m., da se na ta način prisili, tako državo samo, kakor tudi razna podjetja, ki se nahajajo v prejšnjih stanovanjih, k zidanju. — Zdravnikom, obrtnikom naj se za izvrševanje obriti potrebni prostor ne obdači. Advokatom naj se določi po 10 kv. metrov za vsako uradniško moč, odvišni prostor pa naj se prišteje k odvišnim metrom stanovanja, in se naj potem skupno število obdači. Enako tudi pri zdravnikih.

Agenture, spedicije itd., ki imajo svoje poslovne prostore v bivših stanovanjih, naj plačajo od vsakega zasedenega kv. metra 1 Dinar. Davka proste naj bodo one meblovarne sobe, ki jih dajo najemniki stanovanjskemu uradu na razpolago.

Tu bo morda marsikak najemnik, ki se širi danes v prostornem stanovanju, raje odstopil dve sobi, za kateri bi moral plačati nemalo davka, stanovanjskemu uradu. Stanovanjskemu uradu pa bi z dvema praznima sobama ne bilo nič pomagano, kajti samcu ne more dati prazne sobe, družini pa ne stanovanja brez kuhinje. Zato se mora prisiliti gospodarja, da napravi iz ene take sobe kuhinjo, sicer naj plača od vsakega neporabljenega kv. metra 1 Din., to pa le pri prostorih, ki so večji kakor 40 kv. metrov.

Davek naj se odmerja in pobira mesečno. Plačati ga mora dotična stranka, ki je 1. v mesecu v stanovanju in sicer direktno brez posredovanja gospodarja. Za prijavo velikosti stanovanja je odgovoren tako gospodar, kakor

ko ljudomilo obleko. Načelnik je — načelnik.

Dana se oklene načelnikove žene, ki vzlic kordonu in nevarnostmi pride nadzorovat. Zaupa ji malčka — mrliča, ki je umrl poneči, zaupa ji bolnika, ki bi že zdavnaj moral biti v bolnišnici. Pokroviteljica se poslovi od sestre Ane z roko, ki se odreka; jedva pa je odšla, se prikaže v — zaljubljeni ukazih. Izpred osuple sestre Ane odnese mrliča, za katerega ni vedela, zdravnik pride nepozvan pogledat skritega bolnika. Sestra Ana, samostojna voditeljica otroškega zavetišča, se razkači, pusti vse skupaj in gre. Sam načelnik jo ne more pregovoriti. Ostane samcat zdravnik in v njegovih rokah usoda otrok. Zdravnik in konjar. Zdravnik Dani bolnika pusti, ker ni nalezljivo bolan, konjar pa se mora odreči psu, ki je skupno z družino postal varovanec načelnikove žene.

Tako se ta igra končuje optimistično, kot se končujejo vse igre, pisane iz otroške duše. Vendar si pisatelj ni mogel prihraniti perspektive v temno bodočnost. Končni prizor je le svetel presledek: kar te otroke čaka, ne more biti nič dobrega.

»Dediči velikega časa« se imenuje igra zato, ker se godi v največje čas vse svetovne zgodovine: leta 1914.—1918. Tudi tam, kjer ni človek klal človeka, v zaledju, se je pokazal človeštva pravi obraz: nakaza. In naši otroci so dediči velikega časa.

stranka. Vsak prestopnik se naj kaznuje z desetkratnim zneskom plačanega davka.

Dohodki iz tega davka naj se stekajo v poseben stavbeni fond, s katerim naj gradi občina mala stanovanja z eno in dvema sobama, na katerih trpimo največje pomanjkanje. Stanovanja v teh novih stavbah bi bila poceni, ker bi bilo treba kriti samo stroške za vzdrževanje.

Ta predlog je na prvi pogled zelo popularen in sprejemljiv, ter bi naj tvoril ta davek nekako obdačenje luksuznih stanovanj. V praksi pa je ta načrt neizvedljiv, ter bi bil tak davek skrajno krivičen, ker bi le malo zadel milijonarje in bogataše, pač pa bi padlo največje breme na srednje in delavske sloje. To pa že iz enostavnega vzroka, ker si danes nikdo ne more sam izbirati stanovanja, temveč mu to edino stanovanjski urad nakazuje. Ali naj bo potem ubogi uradnik, ali pa morda hišni gospodar kriv, da je stanovanje par metrov večje? Stare stavbe imajo povsod večinoma samo velika stanovanja, ki se jih dandanes vendar ne more več zmanjšati ter napraviti iz enega dvojno. Isto je pri obrtnih lokalih. — Marsikateri odvetnik, (ki so menda predlagatelji posebna tarča) bi rad zamenjal svojo, preobširno pisarno, da bi mu ne bilo treba pozimi zmrzovati. Kar se tiče merila, je 16 kv. metrov za samca res dovolj, toda družina z otroci potrebuje že iz sanitarnih ozirov več prostora. Res je, da se stiska danes na stotine družin v tesnih stanovanjih, ki nikakor ne odgovarjajo sanitarnim potrebam in predpisom; toda sami ne smemo teh pomanjkljivosti še povečati s tem, da sedanja sanitarni potrebam odgovarjajoča stanovanja še obdačimo. Na vse zadnje bi morali še zrak obdačiti.

Če se že hoče z davkom kaj doseči, se mora to izvršiti tam, kjer je to mogoče, to je pri premožnejših slojih. Kot merilo mora služiti premoženje in dohodek. Zato se naj obdači one, ki bi po svojem premoženju lahko zidali, a tega do danes niso storili. Obdači naj se one, ki imajo nad 1 milijon premoženja in dohodkov. Teh v Mariboru ne manjka. Omenimo le tvrdko Götz, Južno železnico itd. Ta davek pa naj stopnjema narašča tako dolgo, da se jih na ta način prisili, da zidajo vsaj za svoje ljudi in uslužbence stanovanja.

S tem Rogličevim »narodno socialnim« reševanjem stanovanjske bede se bomo pečali še ob drugi priliki.

Politične vesti.

* Prisilno državno posojilo v Nemčiji. Državni kancelar dr. Wirth je doslej zadnje dni velik političen uspeh. Posrečilo se mu je izvršiti davčni kompromis med strankami, tako da je pridobil za vladno politiko veliko večino parlamenta. Davčni kompromis bazira na izvedbi vladnega davčnega načrta, kateremu se pridruži še načrt o prisilnem posojilu v višini ene milijarde zlatih mark. S tem kompromisom se je silno ojačila vladna koalicija. V principijelni opoziciji ostanejo samo vse-nemci in komunisti.

* Govor dr. Wirtha v seji nemškega državnega zbora. Na seji nemškega državnega zbora v četrtek je državni kancelar dr. Wirth podal izjavo državne vlade. Orisal je najprej politiko, ki jo je ministrstvo v svoji zadnji sestavi zasledovalo od 26. okt. l. l. naprej ter jo je označil z nastopnimi besedami: V notranjosti obnova države, odprava gospodarskih, socialnih in moralnih vojnih škod z notranjo konsolidacijo države, na zunaj pa: sodelovanje Nemčije pri vzpostavitvi pravega miru. Kot sredstvo za to je označil pripravnost, izpolniti do največje možnosti breme Nemčije ter mirovne pogodbe s svojimi dodatki. Državni kancelar je nadalje izjavil, da se program, ki ga je zahtevala reparacijska komisija v Cannesu, izda jutri v obliki kratke spomenice. Šli bomo, je nadaljeval kancelar, v Genovo z devizo, ki je tudi deviza konference: Sporazum vseh narodov, revnih in bogatih, zmagačev in premaganih. Nato je državni kancelar preciziral stališče Nemčije proti Franciji. Nemška politika zavzema napram Franciji politiko, ki jo je vodil Briand ali Poincaré. Isto stališče, namreč stališče, ki izvira iz prave volje do miru in

iz treznega in jasnega spoznanja razmerja političnih sil in pripravnosti, doseči zadovoljitev.

* Iz madžarske politike. Ko je narodna skupščina sprejela budžetni provizorij, je prešla na volitev predsednika. Gostan Gal je dobil 99 glasov, Szilagy le 23, tako da je bil Gal ponovno izvoljen za predsednika narodne skupščine. Nato je poslanec Sandor interpoliral glede zastave cesarskega gobe-lina, ki ga namerava zastaviti avstrijska vlada. Prihodnja seja se vrši jutri.

* Zborovanje avstrijskega Bauernbunda. V Leobnu se je vršil ustanovni občni zbor avstrijske deželne zveze. K tej pripadajo neodvisni kmetje Štajerske, Koroške, Gornje in Nižje Avstrijske, Solnograške, Vorarberske in Burške. Na občnem zboru je bil enoglasno sprejet sklep, da se avstrijska deželna zveza priklapi nemški deželni zvezi. Predsednikom je bil izvoljen bivši narodni svetnik Leopold Stocker.

Iz slovanskega kulturnega življa.

O poljskem šolstvu je izdalo ministrstvo prosvete pregledno statistiko, iz katere povzamemo, da ima poljska republika 392 srednjih šol, od teh 234 s poljskim učnim jezikom, 80 z židovskim, 8 z nemškim in 1 s francoskim. V Poznanju, čigar šolstvo se šteje posebej, obstojajo 104 gimnazije, izmed teh 31 nemških. V Pomorju je 29 srednjih šol (5 nemških). V Volinju 32 zavodov (7 poljskih, 4 ukrajinski, 20 ruskih, 1 židovski). V šolskem okrožju novgorodskem je 17 gimnazij (14 ruskih, 3 poljske).

Poljski literarni večeri. Varsavsko »Towarzystwo literatów i dziennikar-zow«, ki je nedavno izvolilo za predsednika Kaz. Tetmajerja, je priredilo v lastni hiši (to hišo je darovala družtu poljska vlada — kako pa skrbi naša vlada za pisatelje in žurnaliste!) — čitalnico in knjižarno. Razen tega se vrši v zimski sezoni cela vrsta predavanj in starovarsavskih literarnih večerov, posvečenih sodobnim pisateljem. Tako so priredili častni večer Stefana Żeromskiego, za njimi pa slede častni večeri J. Karsprowicza, Wacława Berenta, W. Reymonta, W. Sieroszevskega itd.

Dvestoletnica Ruske akademije znanosti bo leta 1925. Na seji francoske akademije znanosti je ravnatelj Pavlovskega observatorija, znameniti ruski fizik N. A. Krylov povabil francoske akademike, naj se udeležijo proslave dvestoletnice v Petrogradu. »Svetovni kapitalizem — je dejal — je izkopal globoke prepade med narodi in državami, znanost pa zida svoje visoke mostove preko vseh teh prepadov.« Prof. Krylov se vrne v Rusijo.

Jugoslovensko - poljsko pobratimstvo. V prvi polovici februarja vprizori mesino gledališče v Lvovu dramo Josipa Kosova »Požar strasti«. Ta premijera bo praznik jugoslov.-poljskega pobratimstva. Predst. bodo prisostvovali diplomatični zastopniki Jugoslavije skupaj z avtorjem, ki ga je mesto Lwow povabilo kot svojega gosta. — Zagreb se bo revanžiral Poljakom s slično proslavo St. Przybyszewskega.

Glasilo slavistov. Letos spomladi prično izhajati v Pragi znanstveni list »Slavija« (urednika univ. prof. dr. Murko in Hujera). List bo naslednik Jagičevega Archiv für slawische Philologie in bo gojil slovansko lingvistiko in literaturo zgodovino.

Obnavitev ruskega založništva. Iz Moskve poročajo, da je sovjetska vlada ukinila nekatere prisilne odredbe proti založnikom knjig in bo podpirala razvoj knjižne produkcije.

Socijologija kot učni predmet. V češkoslov. parlamentu je predlagal poslanec Srdinko, da se v srednjih, strokovnih in višjih šolah uvede obližatenu studij socijologije.

Umetnost v sovjetski Rusiji. V vladnem odboru za lepo umetnost sedita znameniti umetniški kritik Grahov in slikar Kandinski. Z njunim sodelovanjem se razvija ruska umetnost. Stevilne zasebne zbirke so izpremenjene v muzeje, tako da je danes na Ruskem 191 muzejev (poč carskim režimom jih je bilo samo 31). Petrograjska Eremitaža se je znatno razširila. Značilno je, da so bile otvorene v Onusku in Irkutsku visoke šole za umetnost, slikarstvo in godbo.

Zanimivosti.

Japonska društvena igra. — Maršal Foch in rediteljica. — Nestranskiarski bik. — Gledališče za slepce. — »Brevi manu«.

Nekoč je trdila neka evropska prin-
cezinja, da je »bridge« igra aristokra-
cije. Japonci, te igre v lohi ne poznajo,
zato pa imajo svojo posebno igro, ka-
tero res lahko igrajo samo aristokratje
in plutokratje. To je igra z biserni-
miki. V odličnih japonskih krogih naj-
dete uljudnost, kakoršno mnogokrat
zaman iščete v naših »najboljših« ro-
dinah. Imenovana igra se večinoma
igra po japonskih kopališčih, posebno
pa v ikavu. Za to igro mora biti osem
igralcev, in sicer 3 žensk in 3 moški.
Igra se vrši pri okrogli mizi, na kateri
je cel kup školjk-bisernic. Če jih je na
primer sto, jih dobi vsak igralec dva-
najst. Igra je pravzaprav podobna lo-
teriji in stavi se na školjke, ki vsebu-
jejo biserna zrna, katera se pa seveda
odzunaj ne morejo videti. Igra, kateri
je prisostvoval nek Holandec, se je pri-
čela s sto školjkami, katere je dal zna-
ni gojitelj školjk, glasoviti Mikimoto.
Od školjk, ki jih on vzgaja, ima včasih
do 70 odstotkov v sebi biserna zrna, to-
da od teh jih zamore porabiti v trgovini
le dva deset. Zato prodajajo nekateri
tirovci školjke po sto in sto komadov
skupaj. Cena je odvisna od starosti
školjke. Naročajo se lahko školjke po
eno do pet let stare. Petletna školjke
stanejo 100 komadov 50 jen, mlajše so
seveda cenejše. Igra z bisernicami je
zanimiva pravzaprav samo radi napre-
tosti, s katero vsak igralec odpira po-
samezno školjko v upanju, da najde v
njej biserno zrno. Školjke odpirajo
igralci po redu. Zato lahko vsak dobi
celo imetje, lahko pa tudi vse izgubi,
posebno če igrajo za visoke vsote, prav
tako, kakor v loteriji. Oni, ki zruže,
se tolažijo s tem, da pojedjo odprte
školjke. V ta namen ima vsak igralec
pripravljen vse potrebno jedilno oro-
dje in dišave, ki se pridajo školjkam,
da so bolj okusne. Igra je posebno za-
nimiva, če igralci stavijo na posamez-
ne školjke ali jih pred odpiranjem za-
menjajo. Navadno pa konča igra tako,
da so na koncu dame obložene z biseri,
gospodje pa praznih žepov. Pri igri,
kateri je prisostvoval omenjeni Holan-
dec, je bilo v sto školjkah šest biserov,
od katerih sta bila dva posebno lepa in
velika. Cela igra je stala 50 jen, zabave
in smeja pa je bilo več kot preveč, raz-
zen tega pa še par lepih biserov.

Velikemu maršalu in predstavniku
zmagoslavne francoske vojske, Fochu,
se je nedavno pripetila v gledališču
smola, da ga je rediteljica pošteno o-
štela. Maršal je sedel v neki loži. Pred
začetkom zadnjega dejanja je prinesel
iz garderobe svoj plašč ter ga obesil
preko ograje. Komaj je to zapazilo
pazljivo oko gledališke rediteljice, je
prihitela v njegovo ložo, ga pošteno na-
hrulila in oštela. Čet, škoda da sedi v
loži, pa ne ve, kako se ima obnašati.
Maršal je vzel tiho svoj plašč ter ga
položil čez kolena. Rediteljica seveda
ni vedela, s kom ima opravka in ču-
dila se je, ko je zvedela, koga je tako na-
hrulila.

Nek češki list je nedavno prinesel iz
Tyna Heršava sledeči oglas: Vsem go-
spodarjem naznanjam, da je moj bik
na razpolago vsem kravam naših go-
spodarijev, ne glede na njih politično
prepričanje. J. Guldán, gospodar. —
To mora biti res popolnoma nestranski-
arski bik.

Zanimivo predstavo opisujejo an-
gloški listi. To je bila predstava za
slepce v Leatherheadu. Slepí igralci so
igrali pred slepimi gledalci. Od pred-
stave so bili izključeni vsi, ki vidijo,
razen učitelja šole za slepce. Igralo se
je približno tako, kakor v drugih gie-
dališčih, a gledalci so uživali s po-
močjo sluha. Učitelj Hil na zavodu za
slepce prišli, da znajo slepci tega zavo-
da več književnosti, kakor pa njihovi
zdravi sovrstniki. Poslušajoč deklama-
cije, razumejo morča več, kakor pa
oni, ki čitajo, ker niso tako raztreseni,
temveč zbrani in se bolj uživajo v snov.
Zato misli, da bi bilo dobro, če bi se
slepceem več predavalo iz književnosti.

V Kako neprijeten položaj lahko
spravi človeka nedolžna opomba ali
opazka, priča sledeči dogodek: Nek
madžarski žid v mali vasi je vložil na
ministrstvo prošnjo za izpremembo
svojega imena. Ministrstvo je prošnjo
zavrnilo ter poslalo pristojni občini, da
mu jo vrne. Na aktu je bila s svinični-
kom pristavljena opomba: »Brevi ma-
nu« (neposredno). Občinski tajnik do-
tične občine je bil sicer brihtna mad-
žarska glavica, toda te učene opazke
ni mogel razumeti. »Biti mora gotovo
nekaj zelo važnega«, si je mislil, »in
treba bo skrajno previdno postopati!«
Dolgo si je lomil glavo, nazadnje pa jo
je vendarle »potuhtal«. Presleca je dal
z mesta zapreti, ministrstvu pa je po-
slal brzoglavko: Opomba »Brevi manu«
nerazumljiva; prošim nadaljnjih od-
redb. Prošilec se nahaja začasno v ob-
činskem zaporu! Po treh dneh je do-
bil tajnik »daljine odredbe« zaprti žid
pa svojo prostost.

Morje in pomorstvo.

Uvodna beseda.

Živimo daleč v zaledju, v alpskih
pokrajinah. Država, ki je naša svobod-
na demovina, pa je pomorska država,
četudi se razteza daleč v notranjost
kontinenta. Jugoslavija ima morje in
tu leži velik del njene bodočnosti. Dob-
ro vemo, kako se je Srbija borila za do-
hod k morju in s kakšnimi žrtvami je
bilo poplačano njeno hrepenenje. Ali ta
borba je bila naravna, zakaj narod, ki
hoče biti popolnoma neodvisen, mora
imeti prost izhod v svet. Z morjem nar-
od takorekoč diše; morje lahko pre-
hrani reven narod, morje neizmerno
dvigne blagostanje vsakega naroda, ki
črpa iz njega gospodarske zaklade. —
Borba med Jugoslavijo in Italijo ni
zgolj borba dveh narodnosti, marveč
tudi borba dveh gospodarskih enot, ki
si hočeta osvojiti lepo Jadransko mor-
je. Mi ne dvomimo, da bo ta dolgotraj-
na borba, ki smo jo šele začeli, končala
z našim uspehom, ker imamo vso pra-
vico do celotne severne in vzhodne oba-
le Jadrana. A tudi na dalmatinskem
delu Primorja nas čaka krasna bodoč-
nost. Tudi tu lahko naša država črpa
neizmerne zaklade. Delo, ki čaka drža-
vo ob morju, je ogromno. A v primeri
z koristjo, ki jo bo imel ves narod, se
ta trud krasno izplača.

Velik problem narod in državnega
jedinstva je v tem, da se ves jugoslo-
venski narod vzgoji za morje t. j. da se
gospodarsko in prometne sile obrnejo,
usmerijo proti morju. Danes ne smemo
gledati na naš Jadrán tako kot smo
gledali prej. V Avstriji so se alpski
sudetski Nemej bolj brigali za morje
in pomorstvo kot neposredni sosedje —
Slovenci. Brigali so se pač zato, ker so
bili gospodarsko močnejši narod in ker
so bogateli iz morja.

Če keda, velja danes klic: K morju!
Naša trgovska mornarica je v povoj-
jih, ako pa se bo ves narod zanimal za
njene potrebe, bo vzrasla lepo in po-
nosno, da bomo imeli veselje ž njo. Na-
še železniške zveze se skušajo preori-
jentirati in zvezati, da dosepejo k mor-
ju. Na kažipotu našega gospodarskega
razvoja je zapisano: Trst, Reka, Split,
Dubrovnik, Solun. Koliko možnosti
nam odpira vsako izmed teh imen!

Mislimo, da je morje in pomorstvo
eden izmed eksistenčnih pogojev našega
naroda. Treba je tedaj, tudi če smo v
zaledju, vzdržati zanimanje, pozornost
in navdušenje za morje in pomorstvo.
Če hočemo, da se bo država res konso-
lidirala, moramo kreniti tudi na to pot.
Radi tega smo sklenili, da bomo v vsa-
ki sobotni številki objavili rubriko
»Morje in pomorstvo«, v kateri bomo
prinašali krajše vesti, ki so s tem v
zvezi. Uverjeni smo, da bo krog naših
čitateljev hvaležen za to pozitivno de-
lo na utrjevanju našega narodno-go-
spodarskega obstoja in naše državne
bodočnosti!

»Jugoslavenski Pomorac«. V Zagre-
bu izhaja list »Jugoslav. Pomorac«, ka-
tereга ureja poročnik trg. mornarice
g. Rudolf Ornić. List, ki izhaja vsakih
14 dni, si je nadel nalogo, da pri nas
prepozna morje in pomorstvo. Iz vidj-
ke, ki smo ga razložili zgoraj, je ta
propaganda važnega pomena za jugo-
slovensko zaledje, ki se danes mnogo
pomaloma zanima za pomorska vpraša-
nja. V prvi številki »Jugoslav. Pomor-

ca« čitamo lep, navdušeno pisani čla-
nek Milana Kosovića »Mornarica«. —
Viktor Cerić prinaša statistične po-
datke o prometu velike ladjedejske
družbe »Lloyd's Register of Shipping«. Čla-
nek je pisan zelo zanimivo in nam
podaja nekoliko vpogleda v velikansko
delo angleških pomorskih podjetij. —
»Vijest« vsebuje celo vrsto aktualnih
notic. List priporočamo, ne da bi bili
izrecno naprošeni, ker je treba pod-
preti vsako pozitivno delo, ki gra za
velikim in za ves narod koristnim ci-
ljem. Stane letno 120 K in se naroča v
Zagreb, Prilaz Gjure Deželića št. 67.

Pomorski Rječnik. Agilni poročnik
trg. mornarice g. R. Ornić v Zagrebu
izda v bližnjih dneh »Pomorski Rječ-
nik«, ki ga je pripravil s sodelovanjem
najboljših strokovnjakov. Tako dobimo
enotno srbsko-hrvatsko pomorsko no-
menklaturo, ki bi morala zainteresirati
tudi slovenske gospodarske kroge.

Novo paroplovno društvo. V Du-
brovniku se je osnovalo novo parobro-
darsko društvo, ki si je nabavilo v An-
gliji dva parobroda: »Dubrovnik« (730
ton) in »Lokrum« (780 ton).

Kako druge države ščitijo domače
pomorstvo. O tem nam priča novi por-
tugalski zakon za plovbo, ki tako ščiti
razvoj domače plovbe, da so se morale
inozemske družbe s pomočjo svoje di-
plomacije pritežiti zoper ta zakon. —
Portugalska vlada je odredila, da ima-
jo domače ladje prednost pred vsemi
tujimi in da uživajo v domačih lakah
najrazličnejše ugodnosti, popuste pri
pristojbinah, davkih itd. To obzirnost
do domačega dela in domače produkcije
se državi bogato poplača, ker se dvig-
ne skrb in podjetnost domačih družb in
podjetnikov.

»Češkoslovaški Lloyd«. Češkoslovaš-
ka vlada se trudi, da bi s sodelovanjem
češkoslov. paroplovne družbe osnovala
veliko paroplovno družbo »Češkoslo-
vensky Lloyd«. Osnovna glavica te
družbe bi iznašala 150 milijonov čsl.
kron. To glavico bi položila deloma
vlada, polovico pa domači gospodarski
krogi. Pogajanja za nakup štirih ladij
srednjega angleškega tipa so se že za-
čela, skoraj gotovo je, da bo družba ku-
pila še več parobrodov. »Češkoslov.
Lloyd« je namenjen za trgovsko plovbo
v Črnem morju, oziroma med ruskimi,
romunskimi, bolgarskimi in turškimi
lukami v Črnem morju ter s Carigra-
dom. Pozneje bi se njegova interesna
sfera razširila na Sredozemsko morje,
Indijski ocean in Južno Ameriko. Čehi
imajo samo tanko vodenb žilo, ki jih
veže z morjem: internacionalna Do-
nava. Kot podjeten in delaven narod
pa bodo izrabili to priložnost, ter se
razširili daleč v svet. Kaj bi Čehi sto-
rili, če bi imeli našo lego in naše mor-

Kam gre Rusija?

Pariški »Le Journal« prinaša pod
tem naslovom članek Leva Tolstoja,
sina velikega Tolstoja, o položaju v
Rusiji. Opirajoč se na podatke, ki mu
jih je dal šolski tovariš Georgij Maslov,
član začasne ruske vlade, ki je nedavno
odšel iz Rusije, prikazuje v zelo temnih
barvah sedanje razmere v svoji domo-
vini, izreka pa tudi vero v lepšo
bodočnost.

V zadnjih štirih letih odpada na
1000 prebivalcev 24,9 smrtnih slučajev,
a samo 13 porodov. Prebivalstvo se
zmanjšuje ne samo v mestih, marveč
tudi na deželi. Mortalitet iznaša približ-
no 138‰ v primeri s porodi.

V 12 starih gubernijah centralne
Rusije je bilo 1916. l. 25 milijonov
duš, danes jih je 22 milijonov. Narod
umira vsled pomanjkanja hrane, kar je
tembolj občutno, ker nima obleke in
drugih potrebščin. Leto 1922 bo še
slabše. Posledica tega obupnega stanja
je, da cele občine zapuščajo svoja
ognjišča in se selijo drugam. Tako so
izpreznjene široke pokrajine Rusije, ve-
like kakor Belgija.

V mestih je polovica hiš porušenih,
a v večini ostalih ni varno stanovati.
V Petrogradu je v kleti prodrla voda
in smrad. Samo na vasi je rusko življe-
nje ohranilo svoj stari značaj. Tu je še
nedotaknjen vrec prave ruske moči.
Mentalitet ruskega kneta se je znatno
izpremenil: Postal je aktivnejši in
razvitejši.

Stari pomješčiki so popolnoma izgi-
nili. Meščanski stan ali inteligenca je

zelo oslabil in nima nobene avtoritete.
Delavski proletarijat je padel l. 1920 na
4 milijone napram 9 milijonom l. 1897.
Solanih delavcev ni več. Del njih je šel
na deželo in se pokmetil, druge so uni-
čile vojne, beda in glad.

Maslov veruje, da boljševizem ne bo
mogel ostati, a tudi ne se razviti sam
na sebi. Lahko bi ga podrla protirevo-
lucija. Od kod bo vzela svojo moč? Iz
globin naroda!

Kljub vsem velikim reformam, ki so
jih boljševiki izvršili, imamo jasne do-
kaze o njihovem polomu. Glad ubija
tisoče ljudi. Vstaje postajajo vedno ne-
varnejše. Primanjkuje kruh, les in pre-
mog. Železnice komaj vozijo, vagonov
je vedno manj. Večina tovarn stoji.
Ker je letošnja zima brez snega, ne
posluje niti tipičen ruski promet na
sankah.

Komunisti in komunizem izgubljajo
svoj zadnji ugled. V vaseh se osrede-
točuje prava Rusija, da se v danem
trenutku dvigne in stopi v novo življenje.

Dnevna kronika.

— Delovanje JDS na Štajerskem. —

Demokratska stranka začenja, kakor
deželi. Tako se vrši na Svečnico 2. febr.
ljenje tako v Mariboru kakor tudi po
deželi. Tako se vrši na Svečnico 2. febr.
v Središču velik demokratski shod, na
katerem bo poročal minister n. r. g. dr.
Kukovec. Dne 3. februarja v soboto, se
vrši občni zbor demokratske organiza-
cije v Rogaški Slatini, na katerem bo
tudi poročal dr. Kukovec. Dne 5. febr.
bo v Hrastniku občni zbor krajevne or-
ganizacije JDS. Prihodnji teden pa se
vrši v Mariboru veliko zborovanje o-
brtnikov, na katerem bo govoril tudi g.
dr. Kukovec.

— Izmenjava 5 dinarskih novčanic. —

Finančno ministrstvo je sporazumno z
Narodno banko začelo z 20. t. m. jemati
iz prometa novčаницe državnega izda-
nja po 5 dinarjev. Od tega dne dalje te-
če desetmesečni rok, in sicer 6 mesecev
za zamenjavo novčanic pri podružni-
cali in pri centrali Narodne banke
kraljevine Srbov, Hrvatov in Sloven-
cev, ostale 4 mesece pa se novčаницe za-
menjajo le pri centrali Narodne banke
v Beogradu. V korist občinstva je, da
si te novčаницe čimprej izmenja pri
podružnici ali pri centrali Narodne
banke kraljevine Srbov, Hrvatov in
Slovencev. Da se občinstvu, ki biva v
krajih, oddaljenih od središč, v katerih
se nahajajo centra ali podružnice Na-
rodne banke, olajša izmenjava novča-
nic po 5 dinarjev, je generalna direk-
cija državnega računovodstva izdala
naredbo in potrebna navodila vsem dr-
žavnim blagajnam in davčnim uradom,
da posredujejo pri izmenjavi teh nov-
čanic.

— Pobrezje. (Dopis.) Mesar Schwab

ima še vedno v svoji mesnici govedino
po 36 K kg. V zadnjem času ima ta
mož, ki si je po vojni nakupil že tri
hiše, sicer tudi meso, katerega prodaja
ja po 24 K kg. Toda to meso je tako, da
ni vžitno. Juha skuhana iz tega mesa
je rjava voda brez vsake masčobe, mo-
so samo pa prava hrastova skorja. Če
se v doglednem času ne bo spremenilo
to postopanje z odjemalci, mu bomo po-
svetili na drug način.

— Statistika socialne bede. Od ne-

kega okoliškega učitelja smo prejeli
sledede žalostno statistiko socialne be-
do, ugotovljene v enem samem razredu
tankajšnje šole, ki šteje 55 učencev.
H rana. Za zajutrek dobiva: 10 učen-
cev žgance z mlekom, 9 učencev žgan-
ce z zeljem, a 19 učencev prežgano ju-
ho. Kruh za južino ima deloma dopol-
dan deloma popoldan ali obakrat 41
učencev, nima ga pa 14 učencev. Toplo
kosilo ima 17 učencev, nima pa ga 38
učencev (ti dobijo po šoli ono, kar je o-
stalo drugim domačim od obeda). Za
večerjo dobi 17 učencev mlečno jed,
16 krompir, 22 pa žgance ali kako ju-
ho. Obleka: Po le eno obleko, ima od
53tih 27 učencev, po le en par čevljev
jih ima 36; po le en klobuk 31; po eno
ruto 3; po eno srajco 8; po dve srajci
13. Radi pomanjkanja obleke jih ne
more ob nodeljah v cerkev 16, ob sla-
bem vremenu v šolo na 27. Snaga pa
je pri večini nepoznana lastnost. —
Rodbinske razmere. Mačeha imajo od
53 trije učenci; očima 1; brez roditeljev
sta 2; v vojni jih je izgubilo očeta 7.
Ta statistika je zelo žalostna, posebno

ako pomislimo, da to ni niti ena naj-
uložnejših vasi. Kaj je šele drugod!

— **Krščanska ljubezen.** (Dopis.) Za-
druje nedeljo je šla neka dekla s po-
močjo dveh palic po eni nogi iz Zrkove
v mariborsko bolnico ter med potjo
bridko jokala. Drugo nogo si je revica
pri delu baje izpahnila ali strla; kljub
temu pa, da je njen gospodar bogat
kmet in velik kristjan, posestnik treh
konj, je ni hotel odpeljati v bolnico,
temveč se je morala revica sama poda-
ti na to težko pot po eni nogi. Tako si
naši kmetje ne bodo pridobili ljubezni
in naklonjenosti posloy in delavcev.
Spomniti pa bi se morali tudi zlatega
reka: »Blagor usmiljenim, ker bodo
usmiljenje našli!»

— **Sv. Martin pri Vurbergu.** (Za most
čez Dravo.) Skoda za naš, tako lep in
prometen kraj, da smo tako zapuščeni
in zaprti, kakor da bi bili v Sibiriji.
Mostu čez Dravo še vedno nimamo, le
dva broda imamo, toda, ravno, ko bi
ju najbolj rabili, stojita oba. Prvi stoji,
ker ima res premalo vode, drugi pri
Zgornjem Dupleku pa stoji vsled malo-
marnosti načelnika in njegovega klu-
bovanja ljudstvu. Sedaj stoji brod ra-
di male napake že celih 14 dni, dobri
3. načelnik pa ga še ni šel pogledat.
Kdaj bo zopet vozil, ne ve nihče. Zalo-
stno je, da se v tako veliki fari, ki ob-
sega štiri občine, ne najde boljšega člo-
veka za brodačelnika, kakor je seda-
nji častihlepnež, ki sedi le doma za
pečjo ter premišljuje, kako bo spomla-
di deli njive (joh), da ubogi brodar
ja nič ne bo dobil, za brod se pa ne bri-
ga. Zgode se slučaj, da rabi kdo nujno
zdravnika, ali da gori in je treba po-
žarne brambore, katere pri nas ni, toda
kako si pomagati, ko ni ceste, ni broda,
ni mostu. Ob takih razmerah moramo
poginuti. Treba bo, da se vsi farani sku-
paj zavzamemo pri merodajni oblasti
za pomoč, da dobimo peščen brod. Če
se bomo dovolj zanimali in presili pri
oblasti, ki nam bo šla gotovo na roko,
se bo dalo sčasoma postaviti tudi most.
Za nove zvonove smo kmalu nabrali
potreben denar, če bi bili složni bi tudi
za most lahko nabrali potrebno svoto,
še lažje kakor za zvonove, saj bi denar
ne bil izgubljen, ampak bi se plodono-
no obdrževal in poplačal. Za zgraditev
tega mostu bi nam bilo hvaležnih 32
prizadetih občin. Mariborski mestni
magistrat bi dal stari most brezplačno
na razpolago. Polevica lesa, če ne trije
deli, je gotovo še dobrega in bi nam
zadostoval. Z malimi stroški in z vedno
pomočjo bi ga lahko spravili doli ter
si postavili most, ki bi vsaj za prvo
silo zadostoval, dokler bi ne zbrali de-
sila za novega, železnega. Delajmo
skupno in s pomočjo naših občin, pa
bomo gotovo imeli uspeh!

— **Prostovoljno gasilno društvo v**
Razvanju priredi dne 5. februarja ob
3. uri popoldan v prostorih Petra Trin-
ko v Razvanju pustno veselico s slede-
čim sporedom: Plešni venček, licitacija
in prosta zabava. Za dobre pijače in je-
dila bo preskrbljeno obilo. Vstopnina
prosta. Ker je čisti dobiček namenjen
v prid društva za nabavo novih čevl-
jev, se darila hvaležno sprejemajo. K obilni
udeležbi vabi odbor.

— **Trgovci z dekleti prijet.** Pred par
dnevi so prijeli oblasti na Reki nevar-
nega trgovca z dekleti, nekega Zeigler-
ja iz Češkoslovaške. Zeigler se je izda-
jal za akademika slikarja ter je
potem časopisnih oglasov iskal znanja s
15- do 20-letnimi dekleti. Svoje žrtve
je nato odpeljal na Reko, kjer jih je
prodajal v inozemstvo. Kolikor se je
dosedaj dognalo, je prodal Zeigler na
ta način krog 300 deklet.

— **Smrtina kosa.** Dne 24. jan. t. i. je
umrl v Kraljevcu (Königsberg) v
Nemčiji g. veterinar nadzornik Fr.
Majdič iz Rogaske Slatine. Bil je pri-
deljen reparacijski komisiji naše drža-
ve. Bodi mu blag spomin.

— **Mednarodno razsodišče v Haagu.**
V soboto, dne 4. febr. se odpre v Haagu
mednarodno razsodišče. Delegata naše
države, predsednik kasacijskega sodne-
ga dvora Mihajlo Jovanović in tajnik
zunanjega ministra dr. Subotić sta več-
raj odpotovala v Haag.

— **Katedrala sv. Save.** Kakor znano,
obstoja v Beogradu komite, v katerem
so zastopane vse politične, kulturne in
gospodarske organizacije. Ta komite
ima nalog, zgraditi prvemu srbskemu
prosvetitelju sv. Savi katedralo, in si-

cer v Vračaru, kjer se je njegovo trup-
lo sežgalo. Te dni se je vršilo zborova-
nje tega komiteja, na katerem se je
sklenilo, z delom takoj pričeti.

— **Slepec zopet izpregledal.** Ta čuden
slučaj se je pred par dnevi pripetil v
Osijeku. Tamošnji občinski zdravnik
dr. Kazimirovič je pred 15 leti popol-
noma oslepel ter stopil radi tega v po-
koj. Te dni je šel v spreminstvu svoje
hčerke na izprehod. Na ledenih tleh
mu je izpodrsnilo ter je padel. Ko so
ga mimoidoči zopet spravili na noge,
je ves vesel konstatiral, da zopet vidi.
Slični slučaj se je pred par dnevi pri-
petil v Pragi, kjer je nek mož, ki je
vsled neke nesreče izgubil govor, vsled
padca zopet izpregovoril.

Mariborske vesti.

Maribor 28. januarja 1922.

— **m Cercle français.** Francoski krožek,
ki se snuje v Mariboru, ima namen ši-
riti znanje francoskega jezika, poglo-
biti medsebojno spoznavanje in krepiti
kulturne in prijateljske vezi med o-
bema narodoma. V to svrhu bo društvo
ustanovilo francosko knjižnico in čital-
nico, prirejalo predavanja, gojilo fran-
cosko konverzacijo na prijateljskih so-
stankih in otvorilo francoske učne kur-
ze. Letni člani društva plačajo enkrat-
no vpisnino 6 Din. in letno članarino
12 Din., ustanovniki enkratno svoto
200 Din., dobrotniki enkratno svoto 1000
Din. in imajo pravico izposojevati si
knjige, čitati revije v društveni čital-
nici in udeleževati se konverzacijskih
sestankov brezplačno, posebnih pred-
avanj in prireditev pa ali brezplačno ali
za znižano vstopnino. Za pouk v kur-
zih bo treba plačati 15 Din. mesečno.
Vstanovni občni zbor se bo vršil, ko bo
pokrajinska vlada v Ljubljani potrdi-
la društvena pravila, bržkone okoli 20.
febr. Dan in kraj se bo pravočasno raz-
glasil v listih. Glasovalno pravico bodo
imeli vsi oni, ki bodo dotlej vplačali
vsaj vpisnino 6 Din. Pouk v kur-
zih bo začel s 1. marcem. Prijave se lahko
izvrše na vpisnih polih, ki se bodo raz-
poslale uradom, društvom itd., ali pa
z dopisnico na naslov: prof. F. Gaspa-
rin, drž. realka Maribor. Pripravišljivi
odbor je sestavljen tako-le: Predsedni-
ka g. generala Maistravica; podpredsed-
nika dr. J. Smolnika; tajnika prof. F.
Gasparin in dr. J. Kotnik; blaginje-
ga Gracellijeva in ga. Aščičeva; odbor-
niki g. generala Dabič, g. polk. Drašković,
g. polk. Stefanović, g. župan Grčar, ga-
ravnat. Stupca, g. ravnatelj dr. To-
minšek, g. ravnat. Zupančič in gosp.
ravnatelj Pire.

— **m Žrtve španske.** Danes ob 15. uri je
umrl v javni bolnici asistent na kir-
urgičnem oddelku dr. Slavko Ru-
precht. Zbolel je najprej na španski,
kateri pa se je potem pridružil še
pljučnica, kateri pa je danes podlegel.

— **m Sestanek mariborskih trafikantov.**
Na sestanku mariborskih trafikantov
dne 26. t. m. so se določile z ozirom
na monopolno takso, katero so morali
plačati trafikanti državi, nove cene za
stročnice, cigaretni papir itd. Dalje so
se razpravljali o uklanjanju vseh tra-
fikantov v eno enotno organizacijo, ki
bi bila kot taka pred vsem gospodar-
skega in finančnega značaja. Kakor
hitro bodo dospela iz Ljubljane toza-
devna pojasnila in pravila, se bo skli-
pal v ta namen poseben shod, katerega
datum, kraj in ura se bo še pravočas-
no objavilo.

— **m Kako delajo socialisti z delavci.**
Zadnje dni razsajajo po mestu razne
boleznj, španska in druge, na katerih
je obbolelo veliko ljudi, posebno delav-
cev. Ker so boleznj nevarne, če se ob-
oleli ne varujejo novega prehlajenja je
naravno potrebno, da ostanjejo v po-
steli. To zahtevajo vsi zdravniki —
samo okrajna bolniška blagajna, ki je
v rokah socialistov, torej onih, ki pra-
vijo, da jim je posebno pri srcu usoda
delavcev, bi rada pometala vse obolele
delavce iz postelj ter jih spodila na
delo. V ta namen je poslala svojega
zdravnika k vsem bolnikom — naj jih
pregleda ter spodi na delo, če le morejo
stati na nogah! Ta »socialna« odredba
socialistov je nad vse značilna ter za-
služi, da si jo naši delavci dobro za-
pomnimo. Mogoče bo prišel tudi še čas,
ko bodo delavci pometali g. »sociali-
ste«, toda ne s postelj, ampak s — stol-
čkovi.

— **m Ljudska univerza.** Kolizija med
predavanjem Ljudske univerze in mo-
jim predavanjem v Narodnem domu
je nastala nehote in pomotoma. Oni, ki
se udeležajo predavanja Ljudske univer-
ze, lahko obiščejo tudi predavanje v
Narodnem domu, ki se vrši šele po Ob-
čnem zboru Čitalnice. Sicer pa je moje
predavanje namenjeno ožjemu krogu.
Božidar Borlo.

— **m Kavarna v parku.** Z ozirom na
našo večerajšjo notico o novi kavarni
v parku se nam poroča, da bo kavarna
odprta samo poleti, zgradita pa jo gg.
Klemenčič in Valjak in ne le g. Va-
ljak.

— **m Proslava sv. Save v Mariboru.**
Mariborska srbska pravoslavna občina
je proslavila večeraj praznik sv. Save
dopoldan z otroško prireditvijo v Na-
rodnem domu, zvečer pa s koncertom
in plesom v Götzevi dvorani. Obe pri-
reditvi sta uspeli prav dobro, posebno
druga, pri kateri je sodelovala naša
vrta Glasbena Matica, polnoštevila
vojaška godba ter ga. Brandl-Pelika-
nova in ga. Prico. Čisti dobiček prire-
ditve je namenjen za zgradbo pravo-
slavne cerkve v Mariboru.

— **m Nenavadni dopisi.** Razne osebe po
Mariboru, osobito ženske, so dobile za-
dnje dni dopisnice s sledečo vsebino:
Molitev. O Gospod, prosim Te, blago-
slovi človeštvo in daj prebivati v Te-
boj! Amen; ter sledečo pripombo: »Ta
molitev mora obiti celi svet, prepisite
jo in hote videli kaj bo. Rečeno je,
kdo pošlje naprej, bo rešen gorja, kdo
jo pusti brez pozornosti, tega zadene
gorje. V teku treh dni jo je treba napi-
sati 9 prijateljem in četrti dan dobiti
prijetno poročilo. — Brez podpisa. —
Lahkoverne ženske so v silnem strahu,
da jih ne »zadene gorje«, če ne izpolni-
jo predpisa in tako gre dopisovanje da-
lje. Bilo bi dobro ugotoviti, edko iz-
hajajo prvi teh dopisov, ker gre očivi-
dno za kako versko blazno osebo. Dve
dopisnici se nahajata v našem ured-
ništvu.

— **m Drzen vlom.** Večeraj ponoči je raz-
bil nek drzen vlomilec izločeno okno
trgovca Šoštarica ter odnesel dve bali
platna. V bližini se nahajajoči policijski
stražnik je slišal žvenket razbite šipe
ter takoj hitel na lice mesta, toda o-
vromilen ni bil nobenega sledu več.
Takoj uvedeno zasledovanje je ostalo
dosedaj brezuspešno.

— **m Mariborska podružnica Pravniš-
kega društva** priredi dne 30. t. m. ob 18.
uri pop. shod v razpravnih dvorani št.
84. tukajšnjega okrožnega sodišča. —
Spored shoda je: 1. Završetak pred-
avanja dvornega svetnika g. A. Levca o
temi: »Omejen ali popoln priziv« in 2.
razgovor o podružničnih zadevah.

— **m Zadruga brivcev** radi občni
zbor se vrši v torek, dne 31. jan. ob
18. uri zvečer v hotelu »Halbwildl«.
Jurčičeva ulica. Vsi člani se pozivajo,
da se občnega zbora polnoštevilo ude-
leže.

— **m Slav. trgovsko društvo** opozarja
svoje člane na občni zbor, ki se vrši
jutri v nedeljo ob 10. uri dopoldne v
mali dvorani »Nar. doma«.

— **m Planjski ples podružnice SPD v**
Mariboru v sredo 1. februarja v Götze-
vi dvorani ima namen, preskrbeti po-
družnici potrebna finančijelna sred-
stva, da lahko po preobratu z vsi in-
tenzivnostjo pričeto delo gojitve turi-
stike in alpinistike nadaljuje. Danes
menda ni človeka, ki bi ne priznaval
velike kulturne važnosti turistik in e-
tičnem in fizičnem oziru človeka. Na-
rava je ono veličastno božje terzje,
kjer človek misleno in čustveno spo-
znava enotnost stvarstva ter njeno so-
lidarnost. In danes človek potrebuje bolj
kot kdaj prej tega spoznanja. Namen
moderne vzgoje je dober, plemeniti člo-
vek kot socialni tvor. In čim bolj se
človek približuje naravi, čim bolj se
vtopi v njeno večno in nepretrgano
snovanje, tem boljši, tem plemenitejši
postaja. In ker je planjska prireditev
namenjena ravno temu, da nudi ma-
terijelna sredstva v svrhu tega spozna-
nja človeka, se tudi lahko pričakuje,
da bo vedelo občinstvo v polni meri
ceniti kulturno delo, ki ga vrše planin-
ci z veliko ljubeznijo. Na svidenje vsi
prijatelji narave!

— **m Dar dijaški kuhinji v Mariboru.**
Gospod Alojzij Križnič, veleindustrija-
lec v Mariboru (lesna družba »Drava«)
je naklonil dijaški kuhinji 2000 K. —
Bisrčna hvala.

— **m Za zlato poroko** Žižekovihi smo
prejeli od g. stavbenika Kiffmanna
400 K. Za velikodušen dar se srčno za-
hvaljujemo ter prosimo nadaljnjih da-
ril. — Za isti namen je daroval g. A.
Platzer, trgovec s papirjem 50 K.

— **m Za Cankarjev spomenik v Mari-
boru** je nabrala tukajšnja varnostna
straža med svojim osebjem 177 Din. —
Vsa čast gg. stražnikom, ki znajo ceniti
našega velikega Cankarja. Zeleti bi
bilo le, da bi priredili zbirke za Can-
karjev spomenik tudi drugi stanovi!

— **m Izgubila se je na potu od Pobrež-
ja do mesta** belezna knjiga s črnimi o-
vitki, beležkami, dobavnimi listki in
drugimi dragocenimi listinami. Posten
najditelj naj jo odda proti odškodnini
pri g. Kumeru, ključ. mojstru. Pod
mostom 10.

— **m Darovi Jugoslovanski Matici.** Ob
priliki poroke g. Jugovaca z gospodi-
co Marico Mir so darovale rodbine Ri-
uarić-Vesnaver, Jugovac in Mir 560 K.
— G. Josko Majcen iz neke sodne po-
ravnavne 800 K. — Vsem darovalcem
iskrena hvala!

Kultura in umetnost

— **x Mariborska Narodna gledališča**
vprizori v kratkem Oskaria Wildeja
štiridejansko dramo »Lady Windermere-
re«, ki je izšla nedavno v založbi Ma-
riborske tiskarne v preobodu Radivoja
Feharja. Kdor se hoče seznaniti s tem
izbornim delom, bo prejel, ako, da ga
bo, ko pride na oder, bolje in lažje raz-
umel, naj si kupi »Lady Windermere-
re« pri upravi »Tabore«. Brošura iz-
vođ stane 20 K.

— **x Ruska gimnazija na Češkoslova-
škem.** Ruska gimnazija, ki se je na-
hajala svoj čas v Carigradu, je pre-
nešena v Moravsko Třebovo na Češko-
slovaškem. Nameščena je v poslopju
prejšnje češke gimnazije. Okoli gim-
nazije je postavljenih 10 barak, v kate-
rih stanuje 550 ruskih dijakov, med
njimi 120 žensk. Skupno s profesorji je
tam nameščenih 650 Rusov. Ravnatelj
gimnazije je znani ruski pedagog Pe-
trov, nadzornik pa Sejeearov.

— **x Novo gledališče v Pragi.** Predse-
dnik Masaryk je pred kratkim spre-
jel deputacijo društva za zgradbo so-
cialističnega gledališča, ki se bo ime-
novalo »Lid sobe« (narod sebi). Pisatelj
dr. Ernst Novak je razložil predsedni-
ku Masaryku cilj društva ter njegov
kulturni in umetniški program. Pred-
sednik se je za vse živo zanimal ter
obljubil svojo pomoč.

Sport.

— **: Sankaško tekmo v Bohinju.** Sport-
na zveza priredi v Bohinju na 2. febr.
prvo letošnjo sankaško tekmo za pr-
venstvo Bohinja, 5. febr. pa veliko, za
prvenstvo Jugoslavije. Spored obsega
tekmo senijorjev za prvenstvo, tekmo
junijorjev, tekmo za dame in tekmo na
dvo sedežnih sankah. Prijave je vposla-
ti Sportni Zvezi v Ljubljani ali Zimsko
sportnemu oddelku, Bohinju. Podrobni
razpis je v številki 2. »Sporta«. Sanka-
lišče je letos krasno urejeno, ter bo go-
tovo mogoče voziti rekorde. Pa tudi
vsem drugim zimskim sportnikom nu-
di letos Bohinju obilo užitka, snežne raz-
mere so najugodnejše, bodisi za smu-
čarje ali sankanje. Tudi skakalnica je
izvrstna.

— **: 100.000 peset ima sportno društvo**
»Barcelona« čistega dobička iz dva-
kratnega tekmovalja z češko »Sparto«.
V našem denarju je to preko 4 in pol
milionov kron!

— **: Carpentier in Dempsey** bodeta le-
tos tekmovala za svetovno prvenstvo v
boksu na Angleškem, najbeže v Lon-
donu. Zmagalec dobi 20.000, premagani
pa 10.000 funtov.

— **: Danaj:** Hertha: Waeker 2:1 (pr-
venstvena), Rapid: Sturm 1914. 8:2.

— **: Francija:** Luksemburg 2:3. Fran-
cija je postavila II. reprezent. moštvo.

— **Požar v dresdenskom gledališču.**
DKU Dresden, 25. jan. Danes je
v Friedrich-Wilhelmovem gledališču
izbruhnil požar, ki je uničil dragoceni
fundus in izredno dragoceno zbirko o-
rožja. V plamenu je našla smrt priljub-
ljena operna pevka gospa Herking. —
Njeno popolnoma zažgano truplo so
našli na nekih železnih stopnicah. Po-
reša se tudi gledališki brivec.

Partija št. 31.

Avstrijski glavni turnir C na Dunaju
novembra 1921.

Kraljev gambit.

Beli: Gerbec. Crni: Vraoovič.

1. e2—e4 e7—e5
2. f2—f4 e5×f4
3. Dd1—f3

(To priporoča Spielmann kot najboljši)
Sg8—f6

(V poštev pride Sc6, 4. c3 Se5. 5.
D×f4 Sg6, 6. Df2 d5 oziroma 6.
Dg3 Ld6 itd.)

4. d2—d4 d7—d5
5. e4—e5 Sf6—e4
6. Lc1×f4 c7—c5
7. Lf1—d3 Sb8—c6
8. Sg1—e2

Ali 8. L×e4 S×d4, 9. Dd3 d×e,
10. D×e4 Lf5 itd.)

Dd8—h4+

(Namesto te avanture pride v poštev f5)

9. g2—g3 Dh4—h3
10. Ld3×e4 Lc8—g4
11. Df3—b3 d5×e4
12. Db3×b7 Ta8—c8

Ali Dg2, 13. D×c6+Ke7, 14. Db7
+Ke6, 15. d5+Kf5, 16. Dd7+ in
dobi.)

13. Sb1—c3 c5×d4
14. 0—0—0

(Drzno, a dobro!)

d4×c3

15. Lf4—g5

(Grozi D×c6+ in Td8 mat. Crni bi
zdaj moral igrati Le7, 16. L×e7 S×
e7, 16. Sf4 Dh6)

Lg4—d7

16. Se2—f4 Dh3—f5
17. e5—e6 c3×b2+
18. Kc1—b1 Ld7×e6
19. Db7×c6+ Le6—d7
20. Dc6×c8+ Ld7×c8
21. Td1—d8 mat.

(Po „N.W. Tagblatt“.)

Partija št. 32.

Iz korespondenčnega matcha l. 1918.

Holandska obramba.

Beli: E. Grünfeld (Dunaj) Crni: Kramer

1. d2—d4 f7—f5
2. e2—e4 f5×e4
3. Sb1—c3 Sg8—f6
4. Lc1—g5 c7—c6
5. f2—f3 Dd8—a5
6. Dd1—d2 e4×f3
7. Sg1×f3 d7—d6
8. Lf1—d3 Lc8—g4
9. Th1—f1 Sb8—d7
10. 0—0—0 0—0—0
11. Td1—e1 e7—e5!
12. d4×e5 d6×e5
13. h2—h3 Lg4—e6!

(Signal za napad na damsko krilo.)

14. Dd2—e2 Lf8—b4
15. Ld3—c4 Lb4×c3
16. b2×c3 Da5—a3+
17. Kc1—b1 Sf6—d5!
18. Lg5—d2 Sd7—b6

(Sodelovanje te figure odloči.)

19. Lc4—b3 Sb6—a4

Beli se uda, ker na 20. Lc1 odloči
Sa4×c3+, 21. Ka1 D×c1+
T×c1, 22. S×e2, na 20. L×a4 pa
S×c3+ 21. L×c3 L×a2+, 22. Ka1
Lc4+ 23. Kb1 L×e2.

Iz mariborskega šah. kluba. V
kratkem začne Debicki memorialturnir.
katerega priredi podružnica v kavarni
„Central“. Udeležiti se sme vsak član,
ki doslej v klubovih turnirjih ni bil med
zmagovalci. Prijave sprejema načelnik
podružnice, g. Doležal.

Iz šahovskega sveta. V Londonu
se vrši od 31. julija do 19. avgusta 1922
mednarodni mojsterski turnir, katerega
priredi „British Chess federation“. Igra
9 Angležov in 9 drugih. Svetovni moj-
ster Capablanca se je že prijavil.

Kino.

Kino v italijanskih zaporih. V cen-
tralni rimski kaznilnici so priredili
kaznjencem veliko iznenadenje: film-
sko predstavo v kateri so se predstav-
ljali razni patrijolični filmi, kakor
„Gloria“, „prevoz neznanega vojaka“
itd. Listi poročajo, da so bili kaznenci
tako ginjeni, da so na mestu podarili

tisoč lir iz svojih prihrankov za vojne
sirote.

»Mestni kino«. Drugi del filma »Strah
kineškega predmestja« se predvaja od
petka dne 27. do vstevši pondeljka dne
30. t. m.

Gospodarstvo.

Borza 27. januarja.

Zagreb, devize: Berlin 151—153, Bukare-
sta 223—230, Milan 1352—1355, London 1300—
1310, New York ček 303—305, Pariz 2515—2525,
Praga 587—590, Švica 5950—6025, Dunaj 3.35—
3.45, Budimpešta 44—44.50; valute: dolarji
302.50—303.50, lei 210—220, napoleoni 1100,
marke 150, franki 5800—5950, lire 1340—1350,
madžarske krone 44.50.

Curik, devize: Berlin 252, New York 5.14,
London 21.73, Pariz 41.75, Milan 22.65, Praga 9.95,
Budimpešta 0.70, Zagreb 1.63, Varšava 0.15, Du-
naj 0.14, avstrijske žigosane krone 0.08.

Naš prometni položaj.

V zadnjem času se nahaja naš pro-
met v težki krizi. Prometno minist-
stvo je moralo omejiti redni promet,
vsled česar je nastal splošen prometni
zastoj. Ta omejitev pa ovira trgovino
in industrijo, posebno pa še one stroke,
ki so odvisne od rednega dobavljanja
premoga in surovin. Krizo povzroča
razen pomanjkanja premoga tudi de-
sorganizacija in pomanjkljiva oprema
naših železnic. Da pa ta pomanjklji-
vost skrajno škoduje našemu gospo-
darskemu življenju, ni treba posebej
poudarjati.

Vzroke te krize moramo iskati pred-
vsem pri železnicih samih, pri želez-
niškem parku in pri železniškem oso-
bju. Da vlada pri nas pomanjkanje pre-
moga, je krivo pomanjkanje vsakega
načrta pri dobavi premoga, pomanjka-
nje vozov za prevoz oziroma dovoz pre-
moga in mobilizacija ob priliki Karlo-
vega puča. Transporti čet, s katerimi
se ni računalo, so porabili vse zaloge,
pri tem pa je skoraj popolnoma izosta-
la dobava premoga iz pečunjskih rudni-
kov, a to zopet deloma vsled pomanj-
kanja vozov za prevoz. Pa tudi razde-
litev premoga ni racionalna. Nekatere
direkcije dobivajo premog iz oddalje-
nih rudnikov, dočim so bližnji rudniki
dodeljeni drugi bolj oddaljeni direkciji.
Že samo za ta daljši prevoz se porabi
več premoga, kakor bi ga bilo sicer
treba.

Ravnotako neracionalno se gospo-
dari z vagoni. Vozovi romajo mnogo-
krat prazni od postaje, do postaje, ne
da bi se natovorili, dočim se naročajo
za otovorenje zopet drugi prazni vago-
ni; vsled tega je skoraj četrtina vozov
vedno praznih, neizkoriščenih na potu,
kar pomeni še večji manko že itak iz-
črpanih sredstev prometnega minist-
stva.

Niž manj važno je vprašanje želez-
niških prarov. Železniški prag je pro-
računan za dobo 8 do 10 let. Pred vojno
se je redno vsako leto zamenjalo eno
desetino, tako da so bili v deset letih
vsi pragi izmenjani. Med vojno je to
delo popolnoma zastalo in danes bi
moral zamenjati 240 milijonov prarov
(4 40 dinarjev). Za to delo bi bilo treba
najmanj tri leta; kajti pretežna večina
prarov je že trhla. In tudi to dejstvo
ovira promet; vlak, ki bi sicer prevo-
zil 50—60 km na uro, mora voziti po
čas, morda le 20—30 km, a kljub temu
se dogajajo številne nesreče.

V enakem stanju se nahaja naš ce-
lokupni vozovni park. Skoraj polovico
vozov, lokomotiv in materijala je manj
ali sploh neporabnih in se morajo šele
popraviti. To pa je zopet težko vpraša-
nje, ker nam manjka potrebnih delav-
nic ter smo vezani na inozemstvo.

Železniškega osobja imamo dovolj,
toda izsolanega le malo. Zato se tudi v
tem oziru pojavljajo težkoče. Vrh tega
se še nahajajo železničarji v meznem
gibanju, kar tudi ravno ne povspenjuje
prometa. Predvsem je treba povsod do
skrajnosti racionalnega in smotrnega
gospodarstva z razpoložljivimi sredstvi
najti nove vire dohodkov, da se bo kon-
čno zamoželi urediti naš skoz in skoz
invalidni promet.

g Trgovski sklepi z nemškimi iz-
vozniki. Vsi trgovci, ki imajo z izvoz-
niki in industrijo v Nemčiji kakšne tr-
govske pogodbe ali sklepe, katerih
vsled padeča nemška valuta ali drugih
vzrokov nočejo izpolniti, se naprošajo,
javiti to nemudoma trgovskemu gre-
miju v Mariboru, da se napravijo po

trgovsko-obrtni zbornici v tem oziru
primerni koraki.

g Zamenjava 5-din. bankovcev. Tr-
govski gremij opozarja svoje člane, da
se vzamejo bankovci po 5 din. ali 20
kron iz prometa, kateri seboj zame-
njavali do 20. julija t. l. pri vseh po-
slovalnicah Narodne banke, od 7. do
vstevšega 20. februarja t. l. pa samo pri
centrali Narodne banke v Beogradu. —
Kakor znano, se nahajajo med njimi
razni falzifikati, kar je napotilo neka-
tere oblasti, posebno poštne urade, da
jih dosledno odklanjajo. — Opozarja
se vsled tega, da ni sprejela finančna
delegacija v Ljubljani doslej od mini-
strstva nikake tozadevne naredbe in
so tako tudi vsi državni uradi primo-
rani, prejemati še nadelje imenovane
bankovce kot plačilno sredstvo. — Ne
moremo zamožati, da so taki samo-
lastni ukrepi samo šikana trgovcev,
pri katerih se, kakor vedno steka mali
denar v veliki množini, on ga pa potem
ne more oddati naprej in mora ravno
trgovci, kot največji davkoplačevalci
nositi vso škodo za eventualne falzifi-
kate.

g Trgovske zveze s Češkoslovaško.
Vsled naglega dviganja češke krone
napram naši valuti, je nastala za naše
trgovce, ki so naročili blago iz Češko-
slovaške v času, ko je bilo razmerje
med našo in češkoslovaško valuto za
polovico ugodnejše, zelo neprijetna si-
tuacija. Nekateri trgovci so dobili bla-
go takoj in ga prodajali po takratnem
razmerju valute, drugi zopet prejema-
jo blago polagoma še sedaj itd.; v vseh
slučajih je pa nemogoče plačevati ta-
kratne nakupne cene šele sedaj v če-
škoslovaški valuti. — Trgovski gremij
v Mariboru j estopil vsled tega v stik
z raznimi korporacijami, pred vsem s
trgovsko-obrtno zbornico, da se uvede
takoj akcija glede ublaženja plačila
naših obveznosti v imenovani državi.
Z ozirom na to se opozarja naše trgo-
vstvo, da se s plačili v ČSR ne prena-
gli, na drugi strani se pa priporoča, da se
neizvršena naročila, ako mogoče še
prekličejo.

Narodno gledališče.

Repertoar:

Petek 27.: »Parizanka«. Premijera. Ab. C.
Sobota 28.: »Ptičar«. Premijera. Ab. A.
Nedelja 29.: Ob 15. uri »Za narodov blagor«,
ljudska. Ob pol 20. uri »Poljska kri«. Izven.
Pondeljek 30.: Produkcija dramatične šole. Izv.
Torek 31.: »Dediči velikega časa«. Ab. B.

Temne lise.

Dandanes slišimo povsod na deželi
in v mestu zabavljanje, grajanje in
kritiziranje današnjih razmer. Vse
povprek, delavec in uradnik, kmet in
gospod, vse zabavlja in priznati se mo-
ra, da v marsičem upravičeno. Nočemo
reči s tem, da je vse to zabavljanje na
račun vlade utemeljeno, toda dokaj je
vzrokov, ki povzročajo nezadovoljstvo,
katero razni frazerji in demagogi u-
metno še povečujejo in še bolj širijo.
»Deutsches Volksblatt« navaja par pri-
merov, ki dokazujejo, da se s takim
nesmotnim postopanjem daje povod
nezadovoljnosti in zabavljanju. Tako
se je n. pr. udomačila pri nas navada,
da se spremembe voznega reda, ome-
jitev prometa, ustavitve katerega vlaka
in slično naznani potnikom šele pri bla-
gajni, ko si že hoče kupiti listek. Ali
ni skrajno neprijetno, če pridete o
polnoči ali pa ob treh zjutraj na Ko-
lovor, zahtevate vozni listek za ta ali
oni vlak, pa vam uradnica nevoljna
zabrusi v obraz: »Pejte no spat, vlak
že dolgo ne vozi več!« S 1. februarjem
se zvišajo cene na železnicih, toda ob-
činstvo se kratkomalo odpravi, češ, po-
višanje se je postajem že naznanilo
Samo po naključju smo doznali, da se
vrši od 25. t. m. naprej zopet redni pro-
met. o omejitvi prometa pa javnost
sploh ni bila obveščena. Prej je bilo v
navadi, da so se vse spremembe dnev-
nega reda objavile po časopisju in vsaj
po plakatih; ali je to danes res nemo-
goče? Ali je kratko obvestilo vsaj v
časopisju zvezano res s tolikimi stro-
ški? Ne! Tega je kriv menda le posa-
mezni uradnik, ki navadno sam naj-
bolj zabavlja, dočim s svojo lastno ma-
lomarnostjo povzroča toliko splošne ne-
zadovoljnosti.

Drug slučaj: Nek bankovec se iz Ka-
koršnegakoli vzroka odtegne iz prome-

ta. Čim zaznajo za to posamezni drža-
vni uradi, že se branijo sprejemati ta
denar. Seveda gre vse na račun vlade
in »vladinovcev«, dočim je dotični u-
radnik sam »izdal« to naredbo, da si
zavaruje lastno kožo.

In dalje: Kmet pride k Narodni
banki, da zamenja poškodovani 100-
in 10-din. bankovec. Mlad uradnik
ga osorno nahruli, češ: »Če bi ne bili
tako dobro oblečeni, takoj bi vas dal
zapreti!« Kaj naj si misli kmet o tem
državnem uradu, ki more niti svojih
lastnih bankovcev zamenjati? In seve-
da: ta preklicana vlada!

Takih slučajev bi se čelo še naše-
ti sto in sto. Kdo je kriv? Že teh par
slučajev kaže, da bi posamezni uradni-
ki, če bi svojo službo vestno vsrili,
mnogo, mnogo doprinesli k konsolida-
ciji povojnih razmer, toda s svojo ma-
lomarnostjo, nezavedajoč se dalekose-
žnosti svojega početja povzročajo novo
nezadovoljstvo. In to so one temne lise
v našem javnem življenju! Če si bo
vsak posameznik prizadeval očistiti te
lise, bo zginilo mnogo, mnogo neza-
dovoljnosti in zabavljanja in manj bo
vzdihovanja po »dobrih starih« časih.

Razno.

— Verski ali političen panež. Iz Ri-
ma prihajajo zanimive vesti o borbi,
ki se je začela med kardinali, še pre-
dno se je sestal konklave, za osebo bo-
dočega papeža. Obstojata dve struji:
eno predstavlja kardinal Merry del
Val, drugo kardinal in vatikanski dr-
žavni tajnik Gaspari. Prva skupina je
intrantsigentna in stoji pod močnim
vplivom jezuitskega generala Le-
doehovskega. Ta struja se tesno oklepa
politike Pija IX. in Pija X. Kakor zna-
no, sta bila oba Pija nasprotnika kle-
rikalne politike. Pij IX. je spisal ostru-
enciklike proti ustavi, parlamentari-
zmu, republiki in sploh zoper vsa mo-
derna politična in socialna gibanja.
Pij X. je bil neizprosno nasprotnik
zblizanja z Italijo. Ta struja še ni iz-
umrla, temveč ima med kardinali in
visokimi cerkvenimi krogi precej pri-
stašev. Gasparijeva skupina je za to, da
se nadaljuje s politiko Benedikta XV.,
ki je bil sicer v cerkvenih zadevah
strog konzervativec — v tem leži vsa
moč papeštva — v političnem oziru pa
je kazal precejšnjo koncilijantnost. Pod
njegovo tiho zaščito se je organizirala
partito popolare, ki je delala za po-
mirjenje med Vatikanom in Quirin-
lom. Zanimivo bo tedaj, katera skupi-
na si bo pridobila večino. Med ita-
lijanskimi kardinali ima Gaspari veči-
no; odločil bodo tedaj inozemski kar-
dinali.

— Kako se uspešno prada umetnine?
Nek prebrisane je naslikal »pravega«
Rubensa, katerega je nameraval v A-
meriki prodati za visoko svoto. Toda
v Ameriki je na uvoz umetnin visoka
carina. Zato se čisto dogodilo, da se u-
važajo dragocene umetnine kot ni-
vredna šara. Navadno se skuša preva-
riti carinarje s tem, da se prebarva
avtorjev podpis ali pa, da se ga na kak
drug način zakrije, n. pr. z umetnim
plesnovcem. Pa tudi to so carinarji
čez nekaj časa odkrili, ker je bila sko-
raj vsaka umetna slika le na onem me-
stu plesniva, kjer je navadno avtorjev
podpis. Tega načina se je poslužil tudi
zgoraj imenovani ponarejalec. To je
dospel s svojo sliko na carinarnico, je
skušal dokazati, da je to navadna pa-
carija, toda carinik se je hudomušno
nasmejal, odstranil plesnobo ter poka-
zal na podpis »Rubensa«, češ poznamo
ga. »Umetnik« je moral plačati carino
in še precej visoko globo. Dogodbi so
kmalu poročali vsi časopisi in slikar je
že čez par dni prodal svojega »prave-
ga« Rubensa za visoko svoto nekemu
milijonarju, ki je zbiral umetnine. Ne-
malo pa se je menda začudil, ko mu je
strokovnjak pojasnil, da je to čisto na-
vaden falzifikat.

Smrt švedske avijatičarke. Ed-
na švedska avijatičarka gospica Elza
Anderson se je te dni smrtno ponesre-
čila. Spustila se je s padobranom iz
aeroplana v višini 400 m. Padobran pa
je odpovedal in padla je z vso silo na
zemljo ter obležala na mestu mrtva.

Čudno žalovanje vdov. V francoskem Kongu živi divje plemo, ki ima zelo priprosto pojmovanje o žalovanju. Takoj po smrti moža obesi vdova pred svojo hišo tkano zastavo. Dokler je zastava cela, se vdova ne sme poročiti. Kakor hitro pa dež in veter racefrata zastavo, sme vdova poiskati novega moža.

Praktični Amerikanci. Sortiranje pisarnskih in poštinih pošilk je, kakor vsako duhomorno, mehanično delo zelo umorno. Zato so praktični Amerikanci na svojih poštinih uradih uvedli — gramofone in sortiranje se vrši pri poskočnih in veselih komadih, kar daje delo zelo olajša in gre hitreje izpod rok.

Okrađena občinska blagajna. V ponedeljek dopoldne so odkrili v občinski blagajni v Eggenbergu pri Gradcu veliko tatvino. V soboto popoldne so zaprli v blagajno nad 2 milijona kron, v ponedeljek pa je bila prazna. Tat je moral ineti od blagajne ključ, ker na blagajni ni poznati sledov nasilnega odprtja. Policija se trudi, da razreši to zagonečno tatvino.

Einstein povabljen v Avstralijo. „Times“ poroča iz Adelaide, da je „Einstein“-komite v sporazumu s tamšnjo univerzo povabil profesorja dr. Einsteina, da pride v Avstralijo opazovati

popolni solnčni mrk, ki se bo v Avstraliji zelo lepo videl.

Briand je postal ribič. Pariški listi poročajo, da namerava bivši francoski iministrski predsednik v kratkem kupiti malo ribiško barko ter se podati na ocean na ribolov. Na morju namerava ostati več tednov, da si odpočije od napornega državnega dela.

Brzojavna poročila

Iz madžarske politike.
DKU Budimpešta, 27. jan. Po poročevalcu predlagan zakonski načrt o dajatvah v javnih uradih določa, da se lahko vsakega državljanca prisili k dajatvam, izvzemši osebo izpod 18 in nad 45 let. Dajatev pa ne sme trpeti dalje, kakor 24 mesecev.

Angleški delavci in delavni čas.
LDU London, 27. jan. Delavci v plavžih in strojnih tovarnah so se 50.240 glasovi proti 35.525 odobrili odgovor, ki so ga sklenili njih zastopniki v novembru in ki ureja delo in nadure med delodajalci in delojemalci.

Požar v poljskem poslanstvu v Moskvi.

DKU Varšava, 27. jan. Na poljskem poslanstvu v Moskvi je izbruhnil

požar, ki je uničil del poslanstva. Arhiv je bil še pravočasno rešen. Požar je nastal po naključju.

Rezultat uradne preiskave o šibeniškem dogodku.

Beograd, 27. jan. Včeraj se je vrnil semkaj inšpektor Katić, ki je vodil v Šibeniku preiskavo zaradi incidenta z Italijani; predložil je vladi poročilo, iz katerega je razvidno, da je incident zakrivila posadka z italijanske vojne ladje, vendar pa je istočasno ugotovljeno, da so sokritvi tudi nepateri naši državljani, ki so s svojim obnašanjem dali povod za italijansko provokacijo.

Poostrenje francosko-angleskih diferenc.

Pariz, 27. jan. Včeraj sta imela francoski poslanik v Londonu, Saint Anlaire in lord Curzon dolgo zaupno konferenco. Iz malobesednih poročil je razvidno, da so se pojavila med obema močna nasprotstva glede angleško-francoske pogodbe. „Eco de Paris“ naglašja, da izrablja angleška vlada neudeležbo Amerike na genovski konferenci samo za pretvezo, da bi izvršila na Francijo pritisk. „Daily Mail“ javlja, da Francija ne zahteva več od Anglije jamstva za zaščito Poljske, ampak bi se zadovoljila s pogodbo, ki bi temeljila na pogodbi iz l. 1912.

Gospodarica sveta

Velik avanturističen roman
Spisal: Karol Fidor. Prevel: R. R.
S prvim februarjem prične izhajati v „Taboru“ velik in veseleč roman „Gospodarica sveta“.

„Gospodarica sveta“ je tudi filmirana drama in sicer po romanu, katerega prične objavljati sedaj „Tabor“. Film so je predvajali tudi v Mariboru in kjer ga je videl, bo gotovo z zanimanjem čital tudi roman v „Taboru“. Roman opisuje romantično zgodbo mlade Mavde Gregardova ter poveda čitatelja v episkarsko in zvodniško Klio, ga seznani z razmerami na Kitajskem in z zahrbnimi Kitajci, pove ga v Afriko, v domovino divjih črncav, v Ofir, mesto prošlosti, in potem zopet v Evropo. Dejanje je tako zanimivo in napeto, pa tudi tako polno lepote, da bo, kdor bo pričel čitati ta roman, nestrpno čakal na nadaljevanje. Kdor se ni naročen na „Tabor“, naj si ga nemudoma naroči, da ne zamudi pričetka. „Tabor“ stane mesečno le 5 dinara.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.

Odgovorni urednik: Rudolf Ozim.

Zapuščina Oton Katzer

Opraviha stev. H 1431/21

Dražbeni oklic.

Dne 3. februarja 1922 dopoldne ob 8. uri prodajo se v Mariboru Rolovški trg št. 1 po javni dražbi sledeči predmeti: različna sobna uprava in perzijsko sobne preproge.

K draženju se bo začelo pozivati še-le pol ure po zgoraj navedenem času; med tem se lahko te predmete ogleda.

Okrajno sodišče v Mariboru, pis. oddelek IV, dne 4. januarja 1922. 149

ANTON ČERIN

tapetnik in dekorater, Ob bregu št. 4
se priporoča slavnemu občinstvu za izdelavo vseh v njegovo stroko spadajočih delov po najnižji ceni. 111

Velika zaloga pohištva!

Ce se hočeš poročiti in pohištvo si kupiti, le Zelenkina poprej v Solsko ulico pogledaj! Tamkaj spalnice ne štete, od najboljših kvaliteto tam so klubske garniture znane preko Drave, Mure, tamkaj so jedilne sobe, tam preproge in podobe in še vse, kar kdo želi. 1801 pri Zelenku se dobi

Ernest Zelenka

tapetar in sodno zapri-seženi strokovnjak
Maribor, Solska ul. 5

Leseno pohištvo
Železno pohištvo
Tapetn. pohištvo
Pisarn. pohištvo
Posteljna oprava
Preproga
Zavesa
Blago zapohištvo
Posteljno perjo
Izvanredno nizke cene v zalogi pohištva

Karol Preis

Maribor
Gospodarska ulica št. 20
Pirchanova hiša

Svoboden ogled! Ceniki brezplačno!

Mala oznanila.

Izvrstne gosli za 1200 K, primene za godbenike, na prodaj. Vprašati v upravi lista. 128

Proda se več miz, pisalnih miz in stolov. Sodna ulica 14/II. pisarna. 141-2-1

Iščem stanovanje 2 sobi in kuhinjo. Nagradim dobro. Pomudbe pod št. 145 na upravo Tabora. 145

Koncipijenta išče dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru. 146

Knjigovodjo ob enem blagajnika za opekarno v Račja spremi dr. R. Pipuš, odvetnik v Mariboru. 147

Žopne ure, precizijske in tenske popravila najsolidnejše trdika B. Dizjak, Maribor, Gospodarska ulica 46. 64

Psa

volčje pasme ali dobermana

starega najmanje 1 leto, loven, dobro dresiranega, popolnoma čiste rase, kupi Jugoslav. Lloyd d. d. Rуска cesta 45. Predstaviti ga ob nedeljah od 10. do 12. ure, ob delavnikih 9—12, 15—17. ure. 143

Jos. Martinc
Maribor 625

Galanterijska veletrgovina

Iščem učenca

za trgovino z mešanim blagom. Ponudbe pod „Posten“ na upravnistvo tega lista. 130 8—1

Širite povsod naš list!

BEČON ZELEZOBETON
PODNE ZGRADBE
ELEKTRO
STAVBENO
PODJETJE
IZRABA VODNIH SIL
ŽRGE-MLINI-PEZOVNIŠE-VILE-INDUSTR. STAVBE-NOSTOVI
PRORAČUNI-NACRTI IN OBISK INŽENIRJA BREZPLAČNO.

Jadranska banka.

Beograd: Delniška glavnica: 120.000.000 K
Rezerva: 60.000.000 K
Trst: Delniška glavnica: 15.000.000 Lir.
Rezerva: 5.000.000 Lir.
PODRUŽNICE: Beograd, Celje, Gavalat, Dubrovnik, Ercegovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.
TRST — ZADAR — OPATJNA — WIEN

Naslov za brzojave:
JADRANSKA BANCADRIA ADRIABANK
Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne poste najtočneje in najkulantneje.

Naš ameriški oddelak stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v neposrednem stiku z našimi izseljenci.

Afiliran zaveč
FRANK SAKSER STATE BANK
82 CORTLAND STREET — NEW-YORK CITY. 226—2

Razpis službenih mest.

Pripravljalni odbor za ustanovitev Trgovske banke d. d. v Ljubljani razpisuje službena mesta in sicer: Mesto ravnatelja, prokurista, internista, arbitražerja ter še druga uradniška mesta, kot korespondentov, knjigovodij etc. ter mesto 1 sluga in tekača. Ponudbe je vposlati z navedbo dosedanjega službenega mesta in zahtevka glede plače do 10. svečana 1922 na naslov: Pripravljalni odbor za ustanovitev Trgovske banke d. d. v Ljubljani, poštni predal št. 27. 129

Salma

Neraztrgljivi kavčuk-
petniki za čevlje

„Zadružna banka v Splitu“ podružnica v Mariboru sprejme takoj pomožno moč za knjigovodstvo

pismene ponudbe z navedbo plače in z dokazili o sposobnosti je
nasloviti na ravnateljstvo banke. 148 2-1

Badlova vinarna in tovarna šampanjca Krčevina štev. 83 kupi vsako množino hribovskega starega kakor novega belega vina

boljše vrste, 12°—14° po najvišji dnevni ceni.
Ponudbe vinogradnikov osebno ali po pošti z navedbo cene in
količine na gorju naslov. Vzorec priložiti. Imejitelj
140 3-1 Jurij Foktor.

Glavno zastopstvo banke „Slavije“

naznanja, da se nahaja njena pisarna v Mariboru od 1. februarja
dalje v Slovenski ulici št. 36, I. nadstropje (preko dvo-
rišča, stranka Siranko). Uradne ure za stranke so vsako sredo
in soboto od 8.—12. ure. Občinstvu se priporoča, da se za-
varuje proti požaru, vlomom, tatvinam, razbitju šip in na živ-
ljenje samo pri zanesljivem domačem slovanskem zavodu. 136
Ivan Veras, glavni zastopnik banke „Slavije“.

Pristno svinjsko mast

kakor tudi soljeno slanino oddaja
samo trgovcem po najnižji dnevni ceni vsako
količino

Franc Vidovič, Maribor
Cvetlična ulica št. 15. 132 8-4

TRGOVSKA BANKA D. D. V LJUBLJANI.

Vabilo na subskripcijo delnic.

Trgovci, industrijalci in obrtniki ljubljanskega in
mariborskega okrožja so sklenili ustanoviti lasten denarni
zavod, kateri naj ostane v rokah izključno trgovskega,
industrijskega in obrtniškega stanu in kateri naj v prvi
vrsti varuje interese trgovcev, industrijalcev in obrtnikov,

Trgovska banka d. d. v Ljubljani

in so bila tozadevna pravila od deželne vlade za Slo-
venijo s sklepom z dne 11. januarja 1922 št. 80/22
potrjena.

Po § 5 potrjenih pravil znaša delniška glavica
10.000.000 K in je razdeljena na 25.000 v gotovini polno
vplačanih delnic po 400 K. Delnice se glase na prinosca.

25.000 delnic po 400 K nominalne.

Ceno za podpisane delnice je pri subskripciji pla-
čati v gotovini.
Delnice se stavlja na subskripcijo po sledečih
pogojih:

1. Delnice se prepušči po kurzu 400 K več 80 K
za emisijske stroške.
2. Delnice participirajo na čistem dobičku poslov-
nega leta 1922.
3. Delnice se bodo izdale v komadih po 1, 5 in
25 delnic.
4. Reparacijo delnic izvrši pripravljani odbor.

Rok za podpisovanje delnic se prične dne 20. ja-
nuarja 1922 in neha dne 4. februarja 1922.

Prijave sprejemajo: V Ljubljani: Kmetiška posojil-
nica, dne 20. januarja 1922.

Dolenc Franc, lesni industrijalec, Škofja Loka. Arnež
Ana, lesna trgovka, Jesenice. Golob Franc, tovarnar,
Ljubljana-Vič. Gerkman & Lenasi, veletrgovina, Ljub-
ljana. Gaspari & Faninger, veletrgovina, Maribor. Gajšek
Martin, trgovec, Maribor. Hartman Peter, trgovec,
Ljubljana. Hedžet & Kerlčnik, veletrgovina, Ljubljana.
Hochnegger & drugovi, lesna industrija, Maribor.
Hudovernik & Co., lesna industrija, Radovljica. Javornik
Jostp, lesni industrijalec, Zala. Ilc Ivan, lesni trgovec,
Ribnica. Jug & drug, lesna trgovina, Maribor. Dr.
Irgolič Fran, industrijalec, Maribor. Dr. Kobal Alojzij,
Ljubljana. Kostevc Ivan, veletržec, Ljubljana. Korenčan
Ivan, veletržec, Ljubljana. Korčija Ivan, trgovec,
Maribor. Kravos Ivan, sedlarski mojster, Maribor. Križnič
Alojz, lesni industrijalec, Maribor. Lilleg Alojz, vele-
trgovec, Ljubljana. R. Lukman, veletržec, Ljubljana.
Majer Fran, trgovec, Maribor. Meden Viktor, veletržec,
Ljubljana. Medica Fran, veletržec, Ljubljana. Mencinger
Tomaž, veletržec, Ljubljana. Novak Fran, brivski moj-
ster, Maribor. Oset Miloš, trgovec, Maribor. Pinter &

ter se naj v nakrajšem času razširi na teritorij cele
Jugoslavije.

Minister za trgovino in industrijo je z odlokom z
dne 28. novembra 1920 št. VI. 3388 dovolil ustanovitev
delniške družbe z imenom

Delniška glavica se bode s sklepom obnega zbora
zvišala na 30.000.000 K z izdajo nadaljnjih delnic.

Glasom pravil zamoremo izdati najprej osnovno
glavnico po 10.000.000 K, katero oddajamo v javno sub-
skripcijo i. s.

nica ljubljanske okolice ter Slovenska trgovska delniška
družba, v Mariboru pa Kreditno društvo mestne hranil-
nice, Orožnova ulica 2.

Vsak podpisovalec dobi od vplačilnega mesta po-
trdila o številu subskribiranih delnic in o vplačanem
znesku. Subskribentom se bode o dodelitvi delnic po-
ročalo. Ako bi se pozameznim subskribentom ne moglo
dodeliti polno število podpisanih delnic, se vplačani
zneski pridržijo in se bode dodelitev manjkajočih delnic
izvršila pri novi subskripciji, katere se razpiše takoj po
občnem zboru. Po dodelitvi delnic se izroče subskriben-
tom proti vrnitvi potrdil o podpisanih delnicah začasna
potrdila o številu vplačanih in dodeljenih delnic. Delnice
se izroče pozneje proti vrnitvi začasnih potrdil. Po § 16
pravil daje na občnem zboru vsakih 25 delnic po en glas.

Lenard, veletrgovina, Maribor. Pivjakovič Nicfor,
cariasko in špedicijsko podjetje, Maribor. Pogačnik
Anton, lesna industrija, Podnart. Pogačnik Franc,
veletržec, Ljubljana. Dr. Rekar Ernest, lesni indus-
trijalec, Jesenice. Ing. Radež, grajski in lesni indus-
trijalec, Ribnica. Rus Ivan, lesni industrijalec, Loški Potok.
Sava, lesna industrijska družba, Ljubljana. Skaberne A.
& E., veletržec, Ljubljana. Sombücherer Franc, go-
zdarski mojster, Tržič. Šepec M. & E., veletržec, Mari-
bor. Schmidt Otton, ravnatelj blag. oddelka Kmetijske
družbe, Ljubljana. Schneideritsch Alojz, trgovec, Mari-
bor. Stancer Hinko, veletržec, Ljubljana. Stopić Peter,
veletržec, Ljubljana. Popović Janko, veletržec, Ljub-
ljana. Tavčar Jože, veletržec in industrijalec, Maribor.
Toman & Reich, veletrgovina, Maribor. Valjak Gjuro,
trgovec in restavator, Maribor. Weigl Vilko, veletržec,
Maribor. Velka Gora, lesna industrijska družba, Ribnica.
Verovšek Jurij, veletržec, Ljubljana. Worsche Karl,
veletržec, Maribor. 102 2-2

„KRISTAL“

družba z o. z.

tovarna ogledal in brušenega stekla

Maribor, Vrbanova ulica št. 1

Brzjav: Kristal Maribor. Telefon št. 123

Nova, moderno urejena tvornica izdeluje zrcala
raznih oblik in velikosti, od najpreprostejših do
najfinejših, ima na izbiri kristalno steklo
(brušeno) v poljubnih vzorcih, za opremo po-
hištva, za napise trdk, in varnostno steklo za
vrata. Prevzema izdelavo vlaganja in brušenja
stekla po različnih vzorcih v medenino, za vrata
itd. Poškodovana zrcala se prevzamejo v po-
pravo. — Točna postrežba — zmerne cene.

141 4-1

2-3 mehlirane sobe

pri boljši družini, s kopalnico
in postrežbo išče inozemec.
Natančne ponudbe z navedbo
cene pod „Boljša družina“
na upravo lista.

Iščemo

za posekati smrekove, jelove ali borove gozdove
pri Dravi. — Ponudbe se prosijo na
44 8-5

Pavel Kiss & Komp., Sombor, Bačka.

Podpirajte Jugoslovensko Matico

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA ZA
GUMBE IN KOVINSKE PREDMETE
D. Z O. Z. SLOVENSKA BISTRICA

Proizvodi: gumbi iz ročevine in umetnega roga,
(znanaka „Gelatith“), ustniki za smodke, svaščice,
pipe in šibuke, gumbi iz blacrovine (Perlmutter)
za perilo. Držaji za palice in dežnike iz narav-
nega roga. Telefon št. 5. Bančni konto: Obrtna
banka, Ljubljana. Poštai ček. račun št. 7125.
693

Zaloga čevljev

lastnega izdelka

Dragotin Roglič, Koroška cesta 19, Maribor

komisijska zaloga pri Betki Lešnik. Gosposka ulica 14.